

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

30 1994 2024 RS RS

REVIZIJSKO POROČILO

Računovodski izkazi in pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2023

2024

CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Računovodski izkazi in pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2023

Številka: 323-3/2023-20

Ljubljana, 6. novembra 2024

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja **Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije** (v nadaljevanju: zavod), ki je na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju nosilec in izvajalec obveznega zdravstvenega zavarovanja za območje Republike Slovenije.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o računovodskih izkazih zavoda za leto 2023, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere je evidence vodila Finančna uprava Republike Slovenije, in izrek mnenja o pravilnosti poslovanja zavoda v letu 2023.

Računsko sodišče je o **računovodskih izkazih zavoda** za leto 2023, z omejitvijo iz prejšnjega odstavka, izreklo **pozitivno mnenje**, ker meni, da revidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev zavoda na dan 31. 12. 2023 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke zavoda za tedaj končano leto.

O **pravilnosti poslovanja zavoda** v letu 2023 je računsko sodišče izreklo **mnenje s pridržkom**, ker je ugotovilo, da v končnem obračunu za leto 2023 zavod nekaterih zdravstvenih storitev ni obračunal v skladu z merili iz Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 ter ni preveril, ali so bila vsa sredstva terciarne dejavnosti, namenjena raziskavam in razvoju, upravičeno izplačana ter ni obvestil Ministrstva za zdravje o začasnem prevzemu programa. Računsko sodišče je ugotovilo tudi, da je zavod izdajal odločbe o priznanju pravice do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja ter nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini več kot 2 meseca po prejemu vlog ter izplačeval ostala povračila stroškov opravljenih zdravstvenih storitev in nabavljenih medicinskih pripomočkov v Sloveniji, ki niso temeljila na izdani odločbi in so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov, kar ni bilo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku. Pri nabavi storitev in osnovnih sredstev v vrednosti najmanj 506.419 EUR ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju, v nasprotju z Zakonom o javnih uslužbencih pa je obremenil javna sredstva in zaposlenim zagotovil pravice v skupni vrednosti 12.325 EUR, ki niso imele podlage v relevantnih predpisih. Zavod tudi ni ravnal v skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju, ker je napredoval javno uslužbenko, ki ni izpolnjevala pogojev za napredovanje, 3 javnim uslužbencem obračunal dodatek za delovno dobo v prenizkem oziroma previsokem odstotku ter javnemu uslužbencu izplačal položajni dodatek v nasprotju z Uredbo o kriterijih za določitev višine položajnega dodatka za javne uslužbenke. Računsko sodišče je ugotovilo še, da zavod

stroškov prevoza na delo in z dela ni obračunal v skladu z Aneksom h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Zavod je med revizijskim postopkom odpravil vse ugotovljene nepravilnosti, zato računsko sodišče ni zahtevalo odzivnega poročila.

Kazalo

1. Uvod	6
1.1 Osnovni podatki o zavodu	6
1.2 Obrazložitev revizije	7
2. Računovodski izkazi za leto 2023	8
2.1 Bilanca stanja	8
2.1.1 Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	9
2.1.2 Dolgoročne finančne naložbe	10
2.1.3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja	10
2.1.4 Denarna sredstva	11
2.1.5 Kratkoročne terjatve in dani predujmi	11
2.1.5.1 Kratkoročne terjatve do kupcev	12
2.1.5.2 Kratkoročno dani predujmi	14
2.1.5.3 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	15
2.1.5.4 Kratkoročne finančne naložbe	16
2.1.5.5 Kratkoročne terjatve iz financiranja	16
2.1.5.6 Druge kratkoročne terjatve	17
2.1.6 Neplačani odhodki	19
2.1.7 Aktivne časovne razmejitve	20
2.1.8 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	20
2.1.8.1 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	21
2.1.8.2 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	21
2.1.8.3 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	22
2.1.8.4 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	23
2.1.9 Neplačani prihodki	23
2.1.10 Pasivne časovne razmejitve	24
2.1.11 Lastni viri in dolgoročne obveznosti	24
2.1.11.1 Splošni sklad	25
2.1.11.2 Rezervni sklad	25
2.1.11.3 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	25
2.1.11.4 Druge dolgoročne obveznosti	26
2.1.12 Izvenbilančna evidenca	26
2.2 Izkaz prihodkov in odhodkov	28

2.2.1	Tekoči prihodki	29
2.2.2	Kapitalski prihodki	31
2.2.3	Transforni prihodki	32
2.2.1	Tekoči odhodki	32
2.2.1.1	Plače in drugi izdatki zaposlenim	33
2.2.1.2	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	34
2.2.1.3	Izdatki za blago in storitve	35
2.2.1.4	Plačila domačih obresti	36
2.2.2	Tekoči transferi	36
2.2.2.1	Transferi posameznikom in gospodinjstvom	37
2.2.2.2	Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	38
2.2.2.3	Drugi tekoči domači transferi	38
2.2.2.4	Tekoči transferi v tujino	40
2.2.3	Investicijski odhodki	41
2.2.4	Presežek odhodkov nad prihodki	42
2.3	Izkaz računa finančnih terjatev in naložb	42
2.4	Izkaz računa financiranja	42
3.	Pravilnost poslovanja v letu 2023	43
3.1	Plače in drugi izdatki za zaposlene	43
3.1.1	Napredovanje javnih uslužbencev	43
3.1.2	Položajni dodatek	44
3.1.3	Dodatek za delovno dobo	44
3.1.4	Prevoz na delo in z dela	46
3.2	Tekoči transferi	47
3.2.1	Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom	47
3.2.1.1	Povračila stroškov zdravljenja v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda	47
3.2.1.2	Ostala povračila stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov	47
3.2.2	Drugi tekoči domači transferi	48
3.2.2.1	Tekoči transferi izvajalcem zdravstvenega programa	48
3.3	Izdatki za blago in storitve ter investicijski odhodki	59
3.3.1	Izdatki za blago in storitve	59
3.3.1.1	Javna naročila	59
3.3.1.2	Drugi izdatki	64
3.3.2	Investicijski odhodki	65

4. Mnenje	67
4.1 Mnenje o računovodskih izkazih	67
4.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja	67
5. Priporočila	69

1. Uvod

Revizijo računovodskih izkazov, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere evidence vodi Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS), in pravilnosti poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije za leto 2023 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 20. 11. 2023.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja na podlagi revizije. Revizijo smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih ter o pravilnosti poslovanja. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi napake ali prevare ter tveganj za nastanek nepravilnosti. Pri ocenjevanju tveganj smo proučili notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov ter s pravilnostjo poslovanja, da bi določili okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazili mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja zavoda. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja o računovodskih izkazih in o pravilnosti poslovanja.

1.1 Osnovni podatki o zavodu

Zavod je bil ustanovljen z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju⁵ (v nadaljevanju: ZZVZZ) 1. 3. 1992 kot nosilec in izvajalec javne službe obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: OZZ) za območje Republike Slovenije. Zavod nastopa v pravnem prometu samostojno in brez omejitev – v okviru dejavnosti, določenih z ZZVZZ, Statutom Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije⁶ (v nadaljevanju: statut) in drugimi splošnimi akti zavoda. Kot nosilec OZZ je zavod pristojen in zadolžen za vse naloge na tem področju, določene z ZZVZZ, kot izvajalec OZZ pa sprejema podrobnejše predpise o obveznem zavarovanju, s partnerji oblikuje in določa program zdravstvenih storitev v državi, zagotavlja in zbira ter razporeja sredstva za izvajanje zavarovanja ter zagotavlja zavarovanim osebam pravice v skladu z ZZVZZ. Sredstva za OZZ se zagotavljajo s prispevki, ki jih zavodu plačujejo zavarovanci, delodajalci in drugi zavezanci, določeni z ZZVZZ.

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 323-3/2023/2.

⁴ Uradni list RS, št. 122/22.

⁵ Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmlS-1 in 78/23.

⁶ Uradni list RS, št. 87/01 in 1/02 – popr.

Organi zavoda so skupščina, upravni odbor in generalni direktor.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije je bila odgovorna oseba dr. Tatjana Mlakar, generalna direktorica.

1.2 Obrazložitev revizije

Da bi izrekli mnenje o računovodskih izkazih za leto 2023, smo preverili, ali je zavod kot posredni proračunski uporabnik vodil poslovne knjige v skladu s predpisi in Slovenskimi računovodskimi standardi (2016)⁷ (v nadaljevanju: SRS), ki so bili temeljni kriterij pri presoji izkazovanja posameznih postavk v bilanci stanja na dan 31. 12. 2023 (v nadaljevanju: bilanca stanja) in izkazu prihodkov in odhodkov drugih uporabnikov od 1. 1. do 31. 12. 2023 (v nadaljevanju: izkaz prihodkov in odhodkov) ter pri presoji pravilnosti sestavljanja računovodskih izkazov zavoda za leto 2023.

Da bi izrekli mnenje o pravilnosti poslovanja v letu 2023, smo preverili skladnost poslovanja s predpisi, ki veljajo za zavod na naslednjih področjih:

- plače in drugi izdatki za zaposlene,
- tekoči transferi,
- izdatki za blago in storitve ter
- investicijski odhodki.

Zagotovila za izrek mnenja o računovodskih izkazih in pravilnosti poslovanja smo pridobili s preiskovanjem, poizvedovanjem, potrjevanjem, opazovanjem, izračunavanjem, analitičnimi postopki in podrobnim preizkušanjem podatkov. Preveritve smo opravili na nestatistično določenem vzorcu poslovnih dogodkov, postopkov in odhodkov. V preveritev pravilnosti poslovanja so bili vključeni izvedeni postopki in poslovni dogodki, ki so se začeli v letu 2023, ter tudi izvedeni postopki in poslovni dogodki, ki so se začeli pred letom, na katero se nanaša revizija, a so vplivali na poslovanje zavoda v letu 2023. Pri preizkušanju posameznih zneskov so bili ti obravnavani kot zadnje dejanje v zaporedju med seboj povezanih dejanj. Če je bilo v zaporedju dejanj, ki se je končalo s preizkušenim zneskom, kakšno dejanje v nasprotju s predpisi, smo preizkušeni znesek šteli za nepravilen.

⁷ Uradni list RS, št. 95/15, 74/16 – popr., 23/17, 57/18 in 81/18.

2. Računovodski izkazi za leto 2023

2.1 Bilanca stanja

Tabela 1 Skrajšana bilanca stanja

Postavka	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
SREDSTVA	751.520.365	804.047.401	93
DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU	16.195.751	17.502.010	93
Neopredmetena sredstva	2.163.185	2.737.596	79
Opredmetena osnovna sredstva	13.925.473	14.653.079	95
Dolgoročne finančne naložbe	11.132	11.132	100
Dolgoročne terjatve iz poslovanja	95.961	100.203	96
KRA TKOROČNA SREDSTVA IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	735.324.614	786.545.391	93
Denarna sredstva	8.618.036	61.047.209	14
Kratkoročne terjatve	466.915.499	445.345.337	105
Dani predujmi in varščine	4.563.088	3.170.659	144
Kratkoročne finančne naložbe	1.684	0	/
Neplačani odhodki	254.915.007	276.874.181	92
Aktivne časovne razmejitve	311.300	108.005	288
<i>Aktivni konti izvenbilančne evidence</i>	<i>22.775.818</i>	<i>22.503.531</i>	<i>101</i>
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	751.520.365	804.047.401	93
KRA TKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	726.619.919	701.574.427	104
Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	274.307.370	298.896.646	92
Neplačani prihodki	428.357.593	397.257.893	108
Pasivne časovne razmejitve	23.954.956	5.419.888	442
LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	24.900.446	102.472.974	24
Splošni sklad	24.776.199	62.232.648	40
Rezervni sklad	0	40.086.050	/
Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	122.689	108.906	113
Druge dolgoročne obveznosti	1.558	45.370	3
<i>Pasivni konti izvenbilančne evidence</i>	<i>22.775.818</i>	<i>22.503.531</i>	<i>101</i>

Vir: bilanca stanja zavoda na dan 31. 12. 2023.

Bilančna vsota zavoda je na dan 31. 12. 2023 znašala 751.520.365 EUR in je bila za 7 % oziroma za 52.527.036 EUR nižja kot leto poprej predvsem zaradi nižjih kratkoročnih sredstev (denarnih

sredstev) na aktivni strani in nižjih lastnih virov na pasivni strani zaradi izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki.

2.1.1 Neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva

Tabela 2 Stanje in gibanje neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2023

v EUR						
	Neopredmetena sredstva	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in druga opredmetena sredstva	Skupaj opredmetena osnovna sredstva	Skupaj
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)=(3)+(4)+(5)	(7)=(2)+(6)
Nabavna vrednost						
Stanje 1. 1. 2023	14.576.309	1.029.556	33.040.431	26.564.749	60.634.736	75.211.045
Povečanja	541.070	917	185.870	1.115.045	1.301.832	1.842.902
Zmanjšanja	(782.832)	(19.866)	0	(1.591.201)	(1.611.067)	(2.393.899)
Stanje 31. 12. 2023	14.334.547	1.010.607	33.226.301	26.088.593	60.325.501	74.660.048
Popravek vrednosti						
Stanje 1. 1. 2023	11.838.713	0	23.439.266	22.542.391	45.981.657	57.820.370
Amortizacija	800.430	0	749.621	1.404.650	2.154.271	2.954.701
Zmanjšanja	(782.832)	0	(147.562)	(1.588.837)	(1.736.399)	(2.519.231)
Povečanje	315.051	0	499	0	499	315.550
Stanje 31. 12. 2023	12.171.362	0	24.041.824	22.358.204	46.400.028	58.571.390
Neodpisana vrednost						
Stanje 1. 1. 2023	2.737.596	1.029.556	9.601.165	4.022.358	14.653.079	17.390.675
Stanje 31. 12. 2023	2.163.185	1.010.607	9.184.477	3.730.389	13.925.473	16.088.658

Vir: knjigovodske evidence zavoda.

Neopredmetena sredstva se nanašajo na dolgoročne premoženjske pravice. Njihova neodpisana vrednost se je v letu 2023 zmanjšala za 21 % oziroma 574.411 EUR, predvsem ker so bile nove nabave (541.070 EUR) manjše od obračunane amortizacije (800.430 EUR). Povečanje nabavne vrednosti za 541.070 EUR predstavljajo predvsem nakupi programske opreme multimedijskega kontaktnega centra (152.709 EUR), licenc sistemske, razvojne in uporabniške programske opreme (44.008 EUR), prispevek za priključitev na obnovljeno infrastrukturo počitniškega naselja (29.302 EUR) na Malem Lošnju, kjer ima zavod 5 počitniških enot, ter nabavna vrednost programske opreme (315.051 EUR) z enakim zneskom povečanja popravka vrednosti.

Zmanjšanje nabavne vrednosti za 782.832 EUR in v enakem znesku zmanjšanje popravka vrednosti se v celoti nanaša na izločitev in izredni odpis programske opreme, ki ne ustreza več tehnološkim zahtevam razvoja in uporabe opreme v zavodu.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazal **zemljišča** v neodpisani vrednosti 1.010.607 EUR. Povečanje nabavne vrednosti zemljišč za 917 EUR predstavlja v glavni knjigi in registru osnovnih sredstev v

letu 2023 izveden popravek za leto 2022 ugotovljene računovodske napake. Zmanjšanje nabavne vrednosti zemljišč za 19.866 EUR se nanaša na izločitev zemljišča iz knjigovodskih evidenc zavoda.

Največji delež vrednosti **zgradb** v neodpisani vrednosti 9.184.477 EUR predstavljajo poslovne zgradbe za opravljanje dejavnosti zavoda (8.903.199 EUR), manjši del pa počitniški objekti (134.808 EUR), stanovanja (38.938 EUR) in nepremičnine v gradnji (107.532 EUR). Povečanje nabavne vrednosti zgradb za 185.870 EUR predstavlja prenova območne enote (v nadaljevanju: OE) Maribor (107.532 EUR) in dograditev upravnega poslopja na izpostavi Radovljica OE Kranj (78.338 EUR). Zmanjšanje popravka vrednosti zgradb za 147.562 EUR se nanaša na nastale stroške na zgradbah, ki podaljšujejo dobo koristnosti.

Nabavna vrednost **opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev** se je povečala za 1.115.045 EUR zaradi nakupov računalniške opreme (584.164 EUR), pisarniške in birotehnične opreme (156.462 EUR), klimatskih naprav ter opreme za ogrevanje (208.510 EUR), ostale opreme (55.165 EUR) in drobnega inventarja (110.744 EUR). Zmanjšanje nabavne vrednosti opreme in drugih opredmetenih osnovnih sredstev za 1.591.201 EUR ter temu ustreznega popravka vrednosti je posledica izločitve računalniške opreme (1.347.688 EUR), ostale nefunkcionalne opreme in drobnega inventarja (147.377 EUR), pisarniške in birotehnične opreme (64.045 EUR), osebnih avtomobilov (22.780 EUR) ter klimatskih naprav (9.311 EUR).

Zavod je v letu 2023 obračunal in evidentiral **amortizacijo** v znesku 2.954.701 EUR, od tega za neopredmetena sredstva 800.430 EUR, zgradbe 749.621 EUR ter opremo in druga opredmetena sredstva 1.404.650 EUR.

2.1.2 Dolgoročne finančne naložbe

Med **dolgoročnimi finančnimi naložbami** je zavod na dan 31. 12. 2023 enako kot leto poprej izkazoval delnice Pomurke d.d., Murska Sobota - v stečaju (9.876 EUR) in poslovni delež v PSK d.o.o. Krško (1.256 EUR).

2.1.3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja

Tabela 3 Dolgoročne terjatve iz poslovanja

Dolgoročne terjatve iz poslovanja	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Druge dolgoročne terjatve iz poslovanja	122.689	108.906	113
Prenos na kratkoročni del	(26.728)	(8.703)	/
Skupaj	95.961	100.203	96

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 med **dolgoročnimi terjatvami iz poslovanja** izkazoval terjatve od vplačil v rezervne sklade, ustanovljene za kritje stroškov rednega upravljanja nepremičnin v lasti

zavoda, v skladu s 119. členom Stvarnopravnega zakonika⁸ (61.685 EUR), terjatve iz naslova vračil stroškov specializacij (20.636 EUR), zahtevkov za vračilo nadomestil in škode (24.932 EUR) ter sporne terjatve iz naslova vračil stroškov specializacije (11.736 EUR) in preveč izplačanega nadomestila zaradi začasne zadržanosti od dela (3.700 EUR). Del dolgoročnih terjatev iz poslovanja, ki je zapadel v plačilo v letu 2024, je zavod v bilanci stanja izkazal v znesku 26.728 EUR med kratkoročnimi terjatvami ter se nanaša na vračilo stroškov specializacij in izplačanih nadomestil plače.

2.1.4 Denarna sredstva

Zavod med **denarnimi sredstvi** na dan 31. 12. 2023 izkazuje denarna sredstva na podračunu v sistemu enotnega zakladniškega računa države v znesku 8.618.036 EUR. V primerjavi s preteklim letom so se denarna sredstva zmanjšala za 52.429.173 EUR oziroma za 86 % predvsem zaradi v letu 2023 izkazanega presežka odhodkov nad prihodki.

2.1.5 Kratkoročne terjatve in dani predujmi

Tabela 4 Kratkoročne terjatve in dani predujmi

Kratkoročne terjatve in dani predujmi	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do kupcev	50.929.486	44.516.362	114
Dani predujmi	4.563.088	3.170.659	144
Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	38.744.077	48.095.643	81
Kratkoročne terjatve iz financiranja	1.684	0	/
Druge kratkoročne terjatve	377.241.936	352.733.332	107
Skupaj	471.480.271	448.515.996	105

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Stanje **kratkoročnih terjatev in danih predujmov** na dan 31. 12. 2023, ki predstavljajo največji (63-odstotni) delež bilančne vsote zavoda, se je v primerjavi z letom poprej povečalo za 5 % oziroma 22.964.275 EUR. Največji delež (80 %) med njimi predstavljajo kratkoročne terjatve do zavezancev za prispevke za OZZ (375.318.667 EUR), za katere je analitično evidenco po zavezancih v pretežni meri vodila FURS, v manjši meri pa zavod (povezava s točko 2.1.5.6). Zneska terjatev za neplačane prispevke, za katere je analitično evidenco vodila FURS, v reviziji nismo potrjevali.

⁸ Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20.

2.1.5.1 Kratkoročne terjatve do kupcev

Tabela 5 Kratkoročne terjatve do kupcev

Kratkoročne terjatve do kupcev	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	290.072	1.734.021	17
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	50.612.686	42.773.638	118
Prenos iz dolgoročnega dela	26.728	8.703	307
Skupaj	50.929.486	44.516.362	114

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazoval **terjatve do kupcev** v znesku 50.929.486 EUR, kar je bilo za 14 % oziroma za 6.413.124 EUR več kot leto poprej predvsem zaradi terjatev do kupcev v tujini iz naslova mednarodnih sporazumov.

Zavod je konec leta 2023 izkazoval največje odprte **terjatve do kupcev v državi** do naslednjih družb: Vzajemna d.v.z. v znesku 73.719 EUR (uporabnina kartice zdravstvenega zavarovanja v sistemu on-line, najemnina in stroški poslovnih prostorov, zdravstvene storitve v tujini), Triglav ZZ, d.d. v znesku 60.584 EUR (uporabnina kartice zdravstvenega zavarovanja v sistemu on-line, zdravstvene storitve v tujini, stroški nadomeščanja kartice zdravstvenega zavarovanja), Generali d.d. v znesku 54.946 EUR (uporabnina kartice zdravstvenega zavarovanja v sistemu on-line, zdravstvene storitve v tujini), Vidim d.o.o. v znesku 54.000 EUR (v celoti sporni terjatvi na podlagi tožbe za ugotovljene nepravilnosti v nadzorih, od leta 2016 v znesku 39.600 EUR ter od leta 2019 v znesku 14.400 EUR).

Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazoval **terjatve do kupcev v tujini** v znesku 50.612.686 EUR, kar je bilo za 7.839.048 EUR oziroma 18 % več kot leto poprej. Predstavljajo jih predvsem terjatve iz mednarodnega zdravstvenega zavarovanja (49.910.398 EUR) – konvencije do držav članic Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora⁹ ter do drugih držav izven Evropske unije (Švica, Makedonija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora ter Avstralija). V letu 2023 je zavod sodeloval s 35 državami.

Zavod obračunava tujim državam stroške za opravljene zdravstvene storitve zavarovancem teh držav, ki so jih uveljavljali v Republiki Sloveniji, in sicer državam članicam Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora ter Švici na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti¹⁰ in Uredbe (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti¹¹. Z ostalimi državami je Republika Slovenija sklenila bilateralne sporazume, in sicer Sporazum o socialnem zavarovanju med

⁹ Norveška, Islandija in Lihtenštajn.

¹⁰ UL L št. 166 z dne 30. 4. 2004, str. 1.

¹¹ UL L št. 284 z dne 30. 10. 2009, str. 1.

Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo¹², Sporazum o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino¹³, Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju¹⁴, Sporazum med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju¹⁵ in Sporazum o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije¹⁶.

Evropska zakonodaja in bilateralni sporazumi določajo plačilne roke. Na podlagi uredb za Evropsko unijo, Evropski gospodarski prostor in Švico je rok plačila dejanskih stroškov 18 mesecev po prejemu dokumentacije, rok plačila pavšalov je 18 mesecev po objavi pavšalnega zneska v Uradnem listu EU, medtem ko se roki plačil dejanskih stroškov in pavšalov po sporazumih gibljejo od 2 mesecev do 6 mesecev.

Največje terjatve do kupcev v tujini iz naslova mednarodnega zdravstvenega zavarovanja na dan 31. 12. 2023 je zavod izkazoval do Avstrije (24.034.500 EUR), Nemčije (9.390.179 EUR), Italije (4.957.735 EUR) in Hrvaške (4.313.414 EUR). V primerjavi z letom poprej so se te terjatve povečale za 26 % oziroma za 10.447.282 EUR, od tega največ pri Avstriji (za 7.610.216 EUR), ker je več tujih zavarovancev koristilo zdravstvene storitve pri slovenskih izvajalcih.

Zavod je v bilanci stanja med kratkoročnimi terjatvami izkazal del dolgoročnih terjatev iz poslovanja v znesku 26.728 EUR, ki je zapadel v plačilo v letu 2024.

¹² Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo (Uradni list RS, št. 35/00) in Uredba o ratifikaciji Administrativnega sporazuma o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Republiko Makedonijo (Uradni list RS, št. 80/00 in 11/01).

¹³ Zakon o ratifikaciji Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o socialnem zavarovanju med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino (Uradni list RS, št. 37/08 in 23/11).

¹⁴ Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Srbijo o socialnem zavarovanju (Uradni list RS, št. 30/10).

¹⁵ Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma med Republiko Slovenijo in Črno goro o socialnem zavarovanju (Uradni list RS, št. 66/11).

¹⁶ Zakon o ratifikaciji Sporazuma o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije ter Administrativnega dogovora o izvajanju Sporazuma o zagotavljanju zdravstvenega varstva med Vlado Republike Slovenije in Vlado Avstralije (Uradni list RS, št. 16/11).

2.1.5.2 **Kratkoročno dani predujmi**

Tabela 6 Kratkoročno dani predujmi

Kratkoročno dani predujmi	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Izvajalcem zdravstvene dejavnosti	2.607.356	1.873.433	139
Dobaviteljem – služba	8.986	1.962	458
Za zdravljenje v tujini	1.876.145	1.273.145	147
Za denarne dajatve	70.601	22.119	319
Skupaj	4.563.088	3.170.659	144

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Predujmi izvajalcem zdravstvene dejavnosti, ki so bili konec leta 2023 izkazani v znesku 2.607.356 EUR, so dani na podlagi pogodb izvajalcem, ki niso uporabniki enotnega kontnega načrta. Akontacije izvajalcem še niso bile poračunane s končnim obračunom za opravljene programe in storitve v skladu s sklenjenimi pogodbami za leto 2023. V primerjavi z letom poprej so bili za 39 % oziroma za 733.923 EUR višji.

Konec leta 2023 je zavod izkazoval največ danih predujmov izvajalcem zdravstvene dejavnosti s koncesijo, med katerimi je največ specialistov – zasebnikov, zobozdravnikov in splošnih zdravnikov zasebnikov, in sicer v zneskih, manjših od 10.000 EUR. Zavod je izkazoval največje akontacije, večje od 30.000 EUR, do Estetike Fabjan d.o.o. v znesku 489.786 EUR, Nefrodial, d.o.o. v znesku 86.788 EUR, Križaj d.o.o. v znesku 78.721 EUR, Ran d.o.o. v znesku 35.486 EUR in Alveola d.o.o v znesku 33.048 EUR.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazoval **predujme za zdravljenje v tujini** v znesku 1.876.145 EUR, ki jih zahtevajo tuji izvajalci zdravstvenih storitev za začetek obravnave zavarovanih oseb, napotenih na zdravljenje v tujino. V primerjavi z letom poprej so bili za 603.000 EUR oziroma za 47 % višji predvsem zaradi v decembru 2023 danega predujma otroški bolnišnici The Children's Hospital of Wisconsin v znesku 989.594 EUR.

2.1.5.3 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Tabela 7 Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države	10.040.442	36.736.939	27
Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države – agentski posli	9.177.782	9.037.668	102
Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države	18.452.876	2.087.613	884
Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna občine	1.017.019	175.517	579
Terjatve do ZPIZ ¹⁾	55.958	57.906	97
Skupaj	38.744.077	48.095.643	81

Opomba:¹⁾ Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZPIZ).

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Terjatve do neposrednih uporabnikov proračuna države, ki skupaj znašajo 19.218.224 EUR, predstavljajo konec leta 2023 izkazane terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 9.849.238 EUR, še nezaračunane terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 9.177.782 EUR in terjatve za obresti do neposrednih uporabnikov proračuna države v znesku 191.204 EUR.

Terjatve do Ministrstva za zdravje (9.849.238 EUR) so konec leta 2023 predstavljale terjatve za povračila stroškov upravičencem na podlagi interventne zakonodaje (1.174.190 EUR), povračila stroškov za pripravnike, sekundarije in specializante (8.679.233 EUR) ter dobropisa za povračilo prispevkov za OZZ (4.185 EUR). Terjatve za povračila stroškov upravičencem na podlagi interventne zakonodaje so se nanašale na povračila stroškov za povečan obseg dela za posebne obremenitve v znesku 977.313 EUR na podlagi 16. člena Zakona o nujnih ukrepih za zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema¹⁷ (v nadaljevanju: ZNUZSZS), povračila stroškov cepljenja proti covidu-19 v znesku 196.798 EUR (na podlagi 31. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19¹⁸), povračila stroškov cepljenja proti gripi v znesku 30 EUR (na podlagi 31. člena Zakona o nujnih ukrepih za zaježitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva¹⁹ (v nadaljevanju: ZNUNBZ)) ter povračila stroškov odvzema brisov HAGT v znesku 49 EUR (na podlagi 10. člena Odloka o začasnih ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb z nalezljivo boleznijo COVID-19²⁰).

Terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države in občine v skupnem znesku 19.469.895 EUR (za 17.206.765 EUR oziroma 784 % več kot leto prej) predstavljajo predujmi

¹⁷ Uradni list RS, št. 100/22, 141/22 – ZNUNBZ, 76/23 in 136/23 – ZIUZDS.

¹⁸ Uradni list RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ, 206/21 – ZDUPŠOP, 141/22 – ZNUNBZ, 158/22 – ZDoh-2AA in 136/23 – ZIUZDS.

¹⁹ Uradni list RS, št. 141/22 in 136/23 – ZIUZDS.

²⁰ Uradni list RS, št. 22/22.

izvajalcem zdravstvene dejavnosti v znesku 19.387.065 EUR²¹, ki so bili dani na podlagi pogodb izvajalcem, ki so uporabniki enotnega kontnega načrta, in kratkoročne terjatve do posrednih uporabnikov proračuna države in občine za službo in trg v znesku 82.830 EUR.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazoval **terjatev do ZPIZ** v znesku 55.958 EUR za december 2023.

2.1.5.4 Kratkoročne finančne naložbe

Zavod kratkoročnih finančnih naložb konec leta 2023 v poslovnih knjigah ni izkazoval, izkazal pa jih je v bilanci stanja na dan 31. 12. 2023 v znesku 1.684 EUR.

2.1.5.4.a Uporabniki enotnega kontnega načrta pri izpolnjevanju obrazca Bilanca stanja na podlagi 8. člena Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava²² (v nadaljevanju: pravilnik o sestavljanju letnih poročil) podatke vpišejo v ustrezno polje stolpca 4 iz skupin kontov, ki so označeni v stolpcu 1 in so vsebinsko opredeljeni v stolpcu 2 ter pripadajo določeni oznaki AOP iz stolpca 3. Zavod je znesek 1.684 EUR pri vpisovanju v stolpec 4 obrazca Bilanca stanja na dan 31. 12. 2023 napačno vpisal v vrstico z oznako AOP 018 Kratkoročne finančne naložbe namesto v vrstico z oznako AOP 019 Kratkoročne terjatve iz financiranja.

2.1.5.5 Kratkoročne terjatve iz financiranja

Zavod je konec leta 2023 v poslovnih knjigah, ne pa tudi v bilanci stanja na dan 31. 12. 2023, med kratkoročnimi terjatvami iz financiranja v znesku 1.684 EUR izkazoval terjatve iz naslova obresti (61 EUR) in terjatve iz naslova spornih obresti (1.623 EUR).

2.1.5.5.a Uporabniki enotnega kontnega načrta pri izpolnjevanju obrazca Bilanca stanja na podlagi 8. člena pravilnika o sestavljanju letnih poročil podatke vpišejo v ustrezno polje stolpca 4 iz skupin kontov, ki so označeni v stolpcu 1 in so vsebinsko opredeljeni v stolpcu 2 ter pripadajo določeni oznaki AOP iz stolpca 3. Zavod je znesek 1.684 EUR pri vpisovanju v stolpec 4 obrazca Bilanca stanja na dan 31. 12. 2023 namesto v vrstico z oznako AOP 019 Kratkoročne terjatve iz financiranja napačno vpisal v vrstico z oznako AOP 018 Kratkoročne finančne naložbe.

²¹ Od tega 18.379.437 EUR predujmov zdravstvenim izvajalcem, katerih ustanoviteljica je država, ter 1.007.628 EUR predujmov zdravstvenim izvajalcem, katerih ustanoviteljica je občina.

²² Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10, 60/10 – popr., 104/10, 104/11, 86/16, 80/19, 153/21 in 133/23.

2.1.5.6 Druge kratkoročne terjatve

Tabela 8 Druge kratkoročne terjatve

Druge kratkoročne terjatve	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij	1.892.654	1.682.722	112
Druge kratkoročne terjatve	30.615	26.286	116
Terjatve do zavezancev za prispevke za socialno varnost	375.318.667	351.024.324	107
Skupaj	377.241.936	352.733.332	107

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij predstavljajo terjatve do zavarovalnic za pavšalne odškodnine v znesku 1.814.110 EUR, terjatve za izplačana nadomestila plač lastnim zaposlenim zaradi bolezni, nege družinskega člana, spremstva, krvodajalstva v znesku 73.886 EUR, terjatve za preveč plačane davke in prispevke v znesku 3.243 EUR in terjatve za invalidnine ZPIZ v znesku 1.415 EUR. V primerjavi z letom poprej so za 209.932 EUR višje.

Druge kratkoročne terjatve predstavljajo predvsem terjatve za preveč izplačana povračila pravnim in fizičnim osebam (26.695 EUR). V primerjavi z letom poprej so za 4.329 EUR višje.

Terjatve do zavezancev za prispevke za socialno varnost so terjatve do zavezancev za plačilo prispevkov za OZZ, ki so za 7 % oziroma za 24.294.343 EUR večje kot leto poprej. Zavod je večino terjatev (357.448.759 EUR oziroma 95,2 %) evidentiral na podlagi določb Navodila nadzornikom za evidentiranje terjatev javnofinančnih prihodkov, terjatve javnofinančnih prihodkov, posredovane v davčno izvršbo, in odpis terjatev javnofinančnih prihodkov²³. Za te terjatve je analitično evidenco po posameznem zavezancu vodila FURS. Zavod je v okviru terjatev do zavezancev za prispevke za socialno varnost izkazal še terjatve do zavarovancev iz 11., 12., 13., 14. in 20. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (v nadaljevanju: samoplačniki) v znesku 16.312.858 EUR (oziroma 4,4 %) in terjatve do Ministrstva za zdravje v znesku 1.557.050 EUR (oziroma 0,4 %) za plačilo prispevkov za zavarovance iz 21. in 24. točke prvega odstavka 15. člena ZZVZZ (državljanke Republike Slovenije in tujce, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje in jim je priznana pravica do denarne socialne pomoči).

Zapadle terjatve za prispevke za socialno varnost so po evidencah FURS na dan 31. 12. 2023 znašale 79.930.699 EUR, med njimi je 37.795.765 EUR pogojno izterljivih. FURS je zaradi neizterljivosti v letu 2023 odpisala za 13.001.388 EUR terjatev za prispevke za OZZ, od tega 6.261.081 EUR 9.493 fizičnim osebam in 6.740.307 EUR 1.336 pravnim osebam.

²³ Izdalo Ministrstvo za finance, št. 429-24/2016/5 z dne 23. 12. 2016.

Tabela 9 Neplačani prispevki za socialno varnost na dan 31. 12. 2023

Neplačani prispevki	Fizične osebe 31. 12. 2023 v EUR	Pravne osebe 31. 12. 2023 v EUR	Skupaj 31. 12. 2023 v EUR
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)
Zapadle terjatve	54.710.852	25.219.847	79.930.699
Nezapadle terjatve			277.518.060
Skupaj			357.448.759

Vir: Dogovor o posredovanju podatkov med FURS in ZZS – Poročila za obdobje od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023, št. 0211-21/2023-5 z dne 5. 2. 2024.

FURS je v obdobju od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 za 56.530.684 EUR dolga izdala sklepe o davčni izvršbi, na podlagi teh sklepov pa je izterjala 24.116.740 EUR plačil. V letu, na katero se nanaša revizija, je FURS izvedla 979 nadzorov (leto prej 753) na področju prispevkov za zdravstveno zavarovanje, na podlagi katerih je dodatno odmerila te prispevke v znesku 5.270.296 EUR²⁴.

Kljub temu da zneska terjatev za neplačane prispevke, vodenih pri FURS in evidentiranih v poslovnih knjigah zavoda, v reviziji nismo potrjevali, pa opozarjamo, da so terjatve za neplačane prispevke in neplačani prispevki precenjeni za tisti del nerazporejenih plačil (od 1.109.615 EUR), kjer je bil pri plačilu naveden napačen sklic, oziroma za tisti del terjatev, ki se niso zapirale s pripadajočimi plačili, ampak šele ob zapadlosti (povezava s točko 2.1.12).

Zavod vodi analitično evidenco o obremenitvah, plačilih in stanju terjatev ali obveznosti za prispevke OZZ za **samoplačnike**. Na dan 31. 12. 2023 je bilo v OZZ kot samoplačniki vključenih 38.743 oseb²⁵ oziroma 198 oseb manj kot leto poprej. Zavod je 31. 12. 2023 izkazoval za 16.312.858 EUR terjatev za neplačane prispevke OZZ za samoplačnike, med katerimi je 93 % oziroma 15.101.705 EUR zapadlih terjatev. Od vseh zapadlih terjatev je bilo 3 % oziroma 429.604 EUR terjatev pogojno izterljivih. Zadnji dan leta 2023 je bilo v postopku izterjave, ki ga izvaja FURS, za 11.461.886 EUR oziroma 76 % vseh zapadlih terjatev. V letu 2023 je FURS z izvršbami izterjala 1.367.051 EUR. Zavod je konec leta 2023 odpisal 1.028.143 EUR²⁶ terjatev do samoplačnikov, ki so izpolnjevali pogoje za odpis po ZDavP-2. Zavod je v letu 2023 samoplačnikom izdal 38.942 opominov, 13.970 odločb o neplačanih prispevkih in predal v izvršbo na FURS 11.935 izvršilnih naslovov.

²⁴ Poročilo o dodatno odmerjenih prispevkih za zdravstveno zavarovanje v postopkih davčnega nadzora za obdobje od 1. 1. 2023 do 30. 6. 2023, št. 061-79/2023-17 z dne 25. 7. 2023 in Poročilo o dodatno odmerjenih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje v postopkih davčnega nadzora za obdobje od 1. 7. 2023 do 31. 12. 2023, št. 061-50/2024-1 z dne 25. 1. 2024.

²⁵ Večina samoplačnikov (38.133 oziroma 98,4 %) je bila zavarovana po 20. točki prvega odstavka 15. člena ZZVZZ – osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ne izpolnjujejo pogojev za zavarovanje po eni izmed ostalih točk prvega odstavka 15. člena ZZVZZ.

²⁶ Na podlagi 105. člena Zakona o davčnem postopku (v nadaljevanju: ZDavP-2; Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US in 131/23 – ZORZFS) je zavod odpisal za 431 EUR terjatev, ki niso presegle 1 EUR, in za 1.027.712 EUR terjatev zaradi drugih razlogov, opredeljenih v ZDavP-2 (absolutno zastaranje terjatev, zaključen osebni stečaj, terjatev umrlega samoplačnika ni pressegala 80 EUR).

2.1.6 Neplačani odhodki

Tabela 10 Neplačani odhodki

Neplačani odhodki	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Neplačani tekoči odhodki	6.411.356	4.686.191	137
Neplačani tekoči transferi	248.503.651	272.187.990	91
Skupaj	254.915.007	276.874.181	92

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Neplačani odhodki so odhodki, ki do konca leta 2023 še niso bili poravnani, vendar so že nastali v obračunskem obdobju, za katero se sestavlja bilanca stanja, in so bili leta 2023 izkazani v višini 254.915.007 EUR. V primerjavi z letom poprej je stanje nižje za 21.959.174 EUR oziroma za 8 %. Največ neplačanih odhodkov (59 %) se nanaša na priznane, a še neplačane programe in storitve zdravstvene dejavnosti.

Neplačani tekoči odhodki v skupnem znesku 6.411.356 EUR so se nanašali na obveznost do drugih dobaviteljev zavoda, katerih storitve oziroma blago se ne nanaša na zdravstveno dejavnost oziroma katerih storitve in blago niso transferi (3.251.705 EUR), na obveznost za decembrske plače in druge prejemke zaposlenih na zavodu (2.697.597 EUR) in na obveznost za preveč plačane prispevke iz naslova prispevkov za OZZ po evidenci zavoda (462.054 EUR).

Neplačani tekoči transferi, ki jih je zavod konec leta 2023 izkazal v znesku 248.503.651 EUR, so se nanašali na:

- bolnišnice, socialnovarstvene zavode, Nacionalni inštitut za javno zdravje (v nadaljevanju: NIJZ), Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano ter nekatere druge izvajalce, katerih ustanoviteljica je država, v znesku 55.517.413 EUR (22 %),
- zdravstvene domove, lekarne in nekatere druge izvajalce, katerih ustanoviteljica je občina, v znesku 53.277.346 EUR (21 %),
- zasebne izvajalce zdravstvenih storitev (ambulante, lekarne, dobavitelji medicinsko-tehničnih pripomočkov) v znesku 41.715.832 EUR (17 %),
- denarna povračila v znesku 58.715.774 EUR (24 %),
- neplačane obveznosti do zdravstvenih zavarovalnih institucij drugih držav v skladu z mednarodnimi sporazumi, konvencijami in do tujih zdravstvenih ustanov za zdravljenje naših državljanov v tujini v znesku 39.277.286 EUR (16 %).

2.1.7 Aktivne časovne razmejitve

Tabela 11 Aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Vrednotnice	1.689	824	205
Vračunani prihodki zaradi podaljšanja proračunskega leta	70.930	56.955	125
Prehodno nezaračunani prihodki za prejete predujme	238.681	50.226	475
Skupaj	311.300	108.005	288

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Na dan 31.12.2023 je zavod med **aktivnimi časovnim razmejitvami** izkazoval predujem Ministrstva za solidarno prihodnost za kritje stroškov, nastalih zaradi vzpostavitve pogojev za uvedbo dolgotrajne oskrbe kot nove oblike socialnega zavarovanja (238.681 EUR), vnaprej vračunane prihodke zaradi podaljšanja proračunskega leta (70.930 EUR) ter predujem za vrednotnice (1.689 EUR).

2.1.8 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Tabela 12 Kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	2.351.116	2.259.228	104
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	85.356.694	80.998.175	105
Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	59.658.047	72.680.257	82
Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	126.941.513	142.958.986	89
Skupaj	274.307.370	298.896.646	92

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

2.1.8.1 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Tabela 13 Kratkoročne obveznosti do zaposlenih

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Obveznosti za čiste plače in nadomestila plač	1.411.691	1.356.186	104
Obveznosti za prispevke iz kosmatih plač in drugih prejemkov zaposlenih	486.549	469.555	104
Obveznosti za davke iz plač in drugih prejemkov zaposlenih	282.170	259.520	109
Druge kratkoročne obveznosti do zaposlenih	170.706	173.967	98
Skupaj	2.351.116	2.259.228	104

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Kratkoročne obveznosti do zaposlenih na dan 31. 12. 2023 se nanašajo na obveznosti za čiste plače in nadomestila plač, prispevke in davke iz plač in drugih prejemkov ter druge obveznosti (prevoz, prehrana, odpravnine, jubilejne nagrade) do zaposlenih za december 2023.

2.1.8.2 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Tabela 14 Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	45.988.997	48.433.938	95
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi – dejavnost</i>	<i>42.898.499</i>	<i>46.821.705</i>	<i>92</i>
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi – služba</i>	<i>3.090.498</i>	<i>1.612.233</i>	<i>192</i>
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini	39.365.754	32.562.294	121
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini – dejavnost</i>	<i>39.277.286</i>	<i>32.544.770</i>	<i>121</i>
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini – služba</i>	<i>88.468</i>	<i>17.524</i>	<i>505</i>
Prenos dela dolgoročnih obveznosti	1.943	1.943	100
Skupaj	85.356.694	80.998.175	105

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi so se konec leta 2023 nanašale predvsem na obveznosti do zasebnih izvajalcev zdravstvenih storitev, zasebnih lekarn in dobaviteljev medicinsko-tehničnih pripomočkov (42.898.499 EUR). V primerjavi z letom poprej so se obveznosti do zasebnih izvajalcev zdravstvenih storitev, zasebnih lekarn in dobaviteljev medicinsko-tehničnih pripomočkov zmanjšale za 8 % oziroma za 3.923.206 EUR. Od tega so bile največje obveznosti do naslednjih zasebnih izvajalcev zdravstvenih storitev: Sanolabor, d.d. (2.369.107 EUR), Medilab d.o.o., Ljubljana (1.288.959 EUR), Deos, d.o.o. (1.240.808 EUR). Zavod je navedene obveznosti poravnal do februarja 2024.

Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini so se nanašale predvsem na obveznosti zavoda do tujih nosilcev zdravstvenega zavarovanja za stroške zdravstvenih storitev, ki so jih v tujini uveljavljale zavarovane osebe iz Republike Slovenije med stalnim in začasnim bivanjem v drugih državah, od tega največ do Hrvaške (13.660.442 EUR), Nemčije (11.733.041 EUR) in Avstrije (4.426.257 EUR). V primerjavi z letom poprej se je stanje obveznosti povečalo za 21 % oziroma 6.732.516 EUR, od tega največ pri Nemčiji (za 1.837.584 EUR), Avstriji (za 1.580.041 EUR) in Hrvaški (za 1.463.602 EUR).

Zavod je med kratkoročnimi obveznostmi do dobaviteljev v bilanci stanja na dan 31. 12. 2023 izkazoval tudi del dolgoročnih obveznosti iz poslovanja, ki so zapadle v plačilo v letu 2024, v znesku 1.943 EUR.

2.1.8.3 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Tabela 15 Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja

Druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti za dajatve na plače	389.097	375.594	104
Obveznosti za DDV	54.599	40.480	135
Druge (ostale) kratkoročne obveznosti	59.197.532	72.233.272	82
Obveznosti na podlagi odtegljajev od zaposlenih	16.819	30.911	54
Skupaj	59.658.047	72.680.257	82

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 med **drugimi (ostalimi) kratkoročnimi obveznostmi** izkazoval predvsem obveznosti iz prejetih zahtevkov za denarna povračila (povračilo nadomestil plač zaradi bolezenske odsotnosti nad 30 dni, potnih stroškov in drugih denarnih povračil, nastalih v letu 2023, ki so bila izplačana v letu 2024) v skupnem znesku 58.715.774 EUR oziroma za 18 % manj kot leto poprej²⁷. V znesku 462.054 EUR izkazuje obveznosti do samoplačnikov zavezancev za plačilo prispevka za OZZ. Znesek se večinoma nanaša na preplačane prispevke za zdravstveno zavarovanje upokojencev, ki so samoplačniki, dokler ne dobijo končne odločbe o upokojitvi. Po pridobitvi končne odločbe o upokojitvi ZPIZ za upokojene plača prispevek za nazaj, in sicer od dneva uveljavitve pravice do pokojnine, zavod pa do takrat plačane prispevke upokojencem vrne. Obveznosti iz naslova podjemnih pogodb, izvedenin, občasnega dela upokojencev so znašale 15.004 EUR.

²⁷ Obveznosti so odvisne od prejetih zahtevkov pravnih oseb za refundacije in od prejema vlog za neposredni obračun nadomestil. Na roke vlaganja zahtevkov zavod nima vpliva.

2.1.8.4 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Tabela 16 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta

Kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Kratkoročne obveznosti do neposrednih uporabnikov proračuna države	251.249	64.669	389
Kratkoročne obveznosti do neposrednih uporabnikov proračuna občine	6.393	8.508	75
Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna države	68.012.323	82.082.822	83
Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna občine	58.671.326	60.802.717	96
Kratkoročne obveznosti do ZPIZ	222	270	82
Skupaj	126.941.513	142.958.986	89

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Med **kratkoročnimi obveznostmi do posrednih uporabnikov proračuna države** je zavod izkazoval predvsem obveznosti do izvajalcev zdravstvene dejavnosti (68.007.757 EUR), katerih ustanoviteljica je država (bolnišnice, socialnovarstveni zavodi, NIJZ, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano). Največje obveznosti so bile izkazane do UKC Ljubljana (15.129.690 EUR), UKC Maribor (5.446.563 EUR) in Splošne bolnišnice Celje (3.269.402 EUR). V primerjavi z letom poprej so se zmanjšale za 17 % oziroma za 14.070.499 EUR.

Kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna občine so se nanašale predvsem na obveznosti do izvajalcev zdravstvene dejavnosti, katerih ustanoviteljica je občina (zdravstveni domovi in lekarne), ki so znašale 58.645.141 EUR. Največje obveznosti do izvajalcev zdravstvene dejavnosti so bile izkazane do Lekarne Ljubljana 13.797.043 EUR, Gorenjskih lekarn 4.854.021 EUR, Lekarne Maribor 4.830.689 EUR, Celjskih lekarn 2.975.601 EUR. V primerjavi z letom poprej so se kratkoročne obveznosti do posrednih uporabnikov proračuna občine zmanjšale za 4 % oziroma za 2.131.391 EUR.

2.1.9 Neplačani prihodki

Tabela 17 Neplačani prihodki

Neplačani prihodki	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Neplačani davčni prihodki	375.318.667	351.024.324	107
Neplačani nedavčni prihodki	53.029.814	46.217.786	115
Neplačani prejemki	9.112	15.783	58
Skupaj	428.357.593	397.257.893	108

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Neplačani prihodki predstavljajo vse še neplačane terjatve zavoda in so bili v primerjavi z letom 2022 višji za 8 % oziroma za 31.099.700 EUR.

Opozarjamo, da so bili neplačani prihodki precenjeni za tisti del nerazporejenih plačil (od 1.109.615 EUR), za katera so bile terjatve že izkazane, pa še niso zapadle oziroma je bil pri plačilu naveden napačen sklic (povezava s točko 2.1.12).

2.1.10 Pasivne časovne razmejitve

Tabela 18 Pasivne časovne razmejitve

Pasivne časovne razmejitve	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Vnaprej vračunani odhodki	1.689	824	205
Prehodno obračunani odhodki za dane predujme	23.953.267	5.419.064	442
Skupaj	23.954.956	5.419.888	442

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Pasivne časovne razmejitve so se nanašale na prehodno obračunane odhodke za dane predujme domačim (21.994.421 EUR) in tujim (1.876.145 EUR) izvajalcem zdravstvenih storitev, predujme za službo zavoda (12.100 EUR), predujme za denarne dajatve (70.601 EUR) in vnaprej vračunane odhodke (1.689 EUR). Od vseh pasivnih časovnih razmejitev se jih 21.994.421 EUR nanaša na v letu 2023 plačane predujme izvajalcem zdravstvenih storitev, ki niso bili poračunani s končnim obračunom za leto 2023 (povezava s točkama 2.1.5.2 in 2.1.5.3).

2.1.11 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Tabela 19 Lastni viri in dolgoročne obveznosti

Lastni viri in dolgoročne obveznosti	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Lastni viri	24.898.888	102.427.604	24
<i>Splošni sklad</i>	24.776.199	62.232.648	40
<i>Rezervni sklad</i>	0	40.086.050	/
<i>Dolgoročne pasivne časovne razmejitve</i>	122.689	108.906	113
Dolgoročne obveznosti	1.558	45.370	/
Skupaj	24.900.446	102.472.974	24

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

2.1.11.1 Splošni sklad**Tabela 20** Splošni sklad

Splošni sklad	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Splošni sklad za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva	16.088.658	17.390.675	93
Splošni sklad za finančne naložbe	11.132	11.132	100
Splošni sklad za drugo	8.676.409	44.830.841	19
Skupaj	24.776.199	62.232.648	40

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Splošni sklad izkazuje lastne vire sredstev. Na dan 31. 12. 2023 je zavod izkazoval splošni sklad v znesku 24.776.199 EUR, kar je za 60 % oziroma 37.456.449 EUR manj kot leto poprej. Zmanjšanje splošnega sklada glede na stanje konec leta 2022 je predvsem posledica v letu 2023 evidentiranega presežka odhodkov nad prihodki v znesku 76.274.143 EUR.

Splošni sklad za neopredmetena sredstva in opredmetena osnovna sredstva je enak neodpisani oziroma sedanji vrednosti neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (16.088.658 EUR). V letu 2023 se je zmanjšal za 1.302.017 EUR, kar je enako zmanjšanju sedanje oziroma neodpisane vrednosti sredstev zavoda.

Splošni sklad za finančne naložbe je enak stanju dolgoročnih naložb v vrednostne papirje in druge poslovne deleže drugih poslovnih subjektov.

Splošni sklad za drugo se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 36.154.432 EUR oziroma za 81 %, kar je predvsem posledica pokrivanja v letu 2023 izkazanega primanjkljaja prihodkov nad odhodki v znesku 76.274.143 EUR.

2.1.11.2 Rezervni sklad

Zavod na dan 31. 12. 2023 ne izkazuje stanja rezervnega sklada, saj se je iz njega pokrila del primanjkljaja prihodkov nad odhodki, in sicer v znesku 40.086.050 EUR. Sredstva rezervnega sklada so bila ustvarjena s presežki prihodkov nad odhodki v preteklih letih in so bila v letu 2023 v celoti namenjena pokrivanju primanjkljaja prihodkov nad odhodki.

2.1.11.3 Dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Zavod na dan 31. 12. 2023 izkazuje stanje **dolgoročno razmejenih prihodkov** v znesku 122.689 EUR, ki je enako stanju vplačil v rezervni sklad in drugih dolgoročnih terjatev iz poslovanja.

2.1.11.4 Druge dolgoročne obveznosti

Tabela 21 Druge dolgoročne obveznosti

Druge dolgoročne obveznosti	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	3.501	47.313	/
Prenos na kratkoročni del	(1.943)	(1.943)	100
Skupaj	1.558	45.370	/

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Druge dolgoročne obveznosti na dan 31. 12. 2023 predstavljajo investicijska vlaganja drugih v poslovni objekt zavoda v znesku 3.501 EUR (od tega je prenos na kratkoročni del 1.943 EUR).

2.1.12 Izvenbilančna evidenca

Tabela 22 Izvenbilančna evidenca

Izvenbilančna evidenca	31. 12. 2023 v EUR	31. 12. 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Regresni zahtevki	9.353.720	9.758.244	96
Nerazporejeni prispevki	1.109.615	995.288	111
Prejete garancije in druga zavarovanja	3.695.307	3.655.060	101
Sporne terjatve v sodnih postopkih	367.143	367.143	100
Mednarodna izterjava prispevkov	7.035.221	6.458.603	109
Medicinski pripomočki	1.213.075	1.266.268	96
Odpisane terjatve	1.737	2.925	59
Skupaj	22.775.818	22.503.531	101

Vir: bruto bilanca zavoda za leto 2023.

Zavod je na dan 31. 12. 2023 na aktivnih in pasivnih kontih **izvenbilančne evidence** izkazal za 272.287 EUR večje stanje kot leto poprej. Razlog povečanja so predvsem večje terjatve in obveznosti za mednarodno izterjavo prispevkov.

Zneskov **nerazporejenih plačil dajatev** nismo potrjevali, kljub temu pa opozarjamo, da so bile potencialne obveznosti v izvenbilančni evidenci precenjene za največ 1.109.615 EUR. Zavod je na dan 31. 12. 2023 izkazal nerazporejena plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje po evidencah FURS v znesku 1.109.615 EUR, ki jih je zavod že prejel na svoj podračun in jih vključil v prihodke. Ta nerazporejena plačila se nanašajo na plačila prispevkov za zdravstveno zavarovanje, za katere FURS v svoji evidenci še ni vzpostavila terjatev do davčnih zavezancev na podlagi ustrezne listine (na primer REK obrazec), ter na že evidentirane terjatve do davčnih zavezancev, ki zato ne sodijo v izvenbilančno evidenco zavoda, vendar jih FURS še ni zaprla s pripadajočimi plačili, ker terjatve še

niso zapadle oziroma so davčni zavezanci v plačilnih nalogih navedli napačne sklice (povezava s točkama 2.1.5.6 in 2.1.9).

Terjatve iz naslova mednarodne izterjave prispevkov se nanašajo na terjatve in obveznosti do fizičnih oseb za neplačan prispevek za zdravstveno zavarovanje. Zavod je iz naslova mednarodne izterjave prispevkov na dan 31. 12. 2023 izkazal 7.035.221 EUR, in sicer iz naslova mednarodne izterjave prispevkov – terjatev 6.163.800 EUR in iz naslova mednarodne izterjave prispevkov – obveznosti 871.421 EUR. Postopek mednarodne izterjave prispevkov se vrši med 3 deležniki, in sicer zavodom, FURS in nosilcem socialne varnosti v tujini. V Republiki Sloveniji je FURS pristojna za pripravo predlogov za uvedbo mednarodne izterjave prispevkov v drugih državah članicah Evropske unije v skladu z Uredbo (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbo (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti kot tudi nacionalno zakonodajo (ZDavP-2), ki določa izvršilne naslove in postopke izterjave v Republiki Sloveniji kot državi prosilki.²⁸

²⁸ Zavod je kot nosilec socialne varnosti pristojen za pošiljanje predlogov za uvedbo mednarodne izterjave neplačanih obveznih prispevkov za socialno varnost za davčnega zavezanca v tujino. Predlog, ki ga izda FURS in pošlje zavodu (nosilec primera), zavod posreduje v izterjavo tujim nosilcem socialne varnosti (nasprotni udeleženec). Ko tuji nosilec socialne varnosti zadevo zaključi, je zavod dolžan o zaključku postopka obvestiti FURS. Če so plačila izvedena direktno na poslovni račun zavoda, jih mora zavod prenakazati na poslovni račun FURS.

2.2 Izkaz prihodkov in odhodkov

Tabela 23 Skrajšan izkaz prihodkov in odhodkov

Postavka	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)x100
PRIHODKI	4.318.455.722	3.940.971.276	110
Tekoči prihodki	3.424.925.520	3.134.079.603	109
<i>Davčni prihodki</i>	<i>3.284.153.019</i>	<i>3.014.249.053</i>	<i>109</i>
<i>Nedavčni prihodki</i>	<i>140.772.501</i>	<i>119.830.550</i>	<i>117</i>
Kapitalski prihodki	4.884	1.396.412	/
Transferi prihodki	893.525.318	805.495.261	111
ODHODKI	4.394.729.865	4.050.139.526	109
Tekoči odhodki	53.947.419	51.049.028	106
Tekoči transferi	4.338.828.229	3.995.339.863	109
Investicijski odhodki	1.954.217	3.750.635	52
Presežek odhodkov nad prihodki	76.274.143	109.168.250	70

Vir: izkaz prihodkov in odhodkov zavoda od 1. 1. do 31. 12. 2023.

Med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki zavoda predstavljajo največji delež tekoči prihodki (79 % celotnih prihodkov) in tekoči transferi (99 % celotnih odhodkov). Prihodki od plačanih prispevkov za OZZ, ki so po ekonomski klasifikaciji razvrščeni v davčne in transferne prihodke, so v letu 2023 znašali 3.873.316.596 EUR (90 % celotnih prihodkov).

Celotni prihodki zavoda so bili v letu 2023 za 10 % oziroma za 377.484.446 EUR večji v primerjavi z letom poprej predvsem zaradi večjih prihodkov od prispevkov za 269.903.966 EUR in transfernih prihodkov za 88.030.057 EUR.

2.2.1 Tekoči prihodki

Davčni prihodki

Tabela 24 Davčni prihodki

Davčni prihodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prispevki zaposlenih	1.428.386.739	1.310.822.158	109
Prispevki delodajalcev	1.606.268.733	1.467.983.790	109
Prispevki samozaposlenih	168.506.614	158.240.794	106
Ostali prispevki za socialno varnost	80.858.114	78.242.223	103
Drugi davki in prispevki	132.819	(1.039.912)	/
Skupaj	3.284.153.019	3.014.249.053	109

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Davčni prihodki, ki predstavljajo 76 % celotnih prihodkov, so se v primerjavi z letom 2022 povečali za 269.903.966 EUR oziroma za 9 %. Sestavljajo jih plačani prispevki za zdravstveno zavarovanje zaposlenih, delodajalcev, samozaposlenih, ostali prispevki za socialno varnost (plačane zamudne obresti iz zamude plačila prispevkov, prispevki samoplačnikov in prispevki delojemalcev od raznih nadomestil) ter drugi davki in prispevki. Največji del predstavljajo prispevki delodajalcev (1.606.268.733 EUR) in prispevki zaposlenih (1.428.386.739 EUR).

Zavod je na kontu podskupine 706 – Drugi davki in prispevki v letu 2023 izkazal za 132.819 EUR prispevkov zaradi nepravočasnega zagotavljanja podatkov za pravilno razporeditev prispevkov po posameznih vrstah prispevkov za zdravstveno zavarovanje. Nerazporejeni prispevki nastanejo, ker FURS ob prejemu plačila posameznih terjatev še nima evidentiranih. Plačilo, ki je bilo ob prejemu evidentirano na kontu drugih davkov in prispevkov, se v nadaljnjih postopkih ali razporedi na terjatev, če se terjatev poknjiži, ali pa se v primeru pomote pri plačilu vrne plačniku. Poleg nerazporejenih plačil so na kontu drugih davkov in prispevkov evidentirana še neidentificirana plačila, ki nastanejo, ko davčni zavezanci na plačilnem nalogu ne navedejo pravih podatkov, iz katerih bi se lahko določilo plačnika oziroma vrsto dajatve.

Nedavčni prihodki**Tabela 25** Nedavčni prihodki

Nedavčni prihodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	2.203.065	331.832	664
Upravne takse in pristojbine	158.225	171.675	92
Denarne kazni	150.106	472.105	32
Prihodki od prodaje blaga in storitev	2.696.288	2.539.439	106
Drugi nedavčni prihodki	135.564.817	116.315.499	117
Skupaj	140.772.501	119.830.550	117

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Udeležbo na dobičku in dohodke od premoženja predstavljajo prihodki od premoženja v znesku 252.786 EUR in prihodki od obresti v znesku 1.950.280 EUR. V primerjavi z letom poprej so se povečali za 1.871.233 EUR predvsem zaradi 1.891.050 EUR višjih prihodkov od obresti (od tega za 1.276.233 EUR višjih prihodkov od obresti denarnih sredstev na vpogled in za 544.870 EUR višjih prihodkov od obresti od vezanih vlog). Prihodke od premoženja sestavljajo pretežno najemnine za poslovne prostore (204.115 EUR) in stanovanja (33.614 EUR).

Prihodke iz upravnih taks in pristojbin predstavljajo pristojbine, ki jih zavod obračunava na podlagi ZZVZZ, Pravilnika o razvrščanju zdravil na listo²⁹ ter Pravilnika o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene na listo³⁰. Zavod vodi evidenco o zdravilih, ki so razvrščena na listo zdravil, in o najvišji priznani vrednosti za razvrščena medsebojno zamenljiva zdravila ter obračunava pristojbino predlagateljem za stroške postopkov razvrščanja v evidenco. Prihodki so se v primerjavi z letom poprej zmanjšali za 13.450 EUR.

Prihodki od denarnih kazni predstavljajo prihodke od zaračunanih pogodbenih kazni izvajalcem zdravstvenih storitev zaradi ugotovljenih nepravilnosti v finančno-medicinskih nadzorih. Zavod poleg nadzora nad uresničevanjem pravic zavarovanih oseb opravlja nadzore nad evidencami in obračunavanjem opravljenih zdravstvenih storitev ter nad izvajanjem sklenjenih pogodb z izvajalci. Če zavod ugotovi kršitev pogodbene obveznosti, naloži izvajalcu povrnitev škode. V primerjavi z letom poprej so ti prihodki nižji za 321.999 EUR.

Prihodke od prodaje blaga in storitev je zavod pridobil z opravljanjem storitev za druge. Največji delež predstavljajo prihodki od opravljanja storitev za zavarovalnice, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje – predvsem uporabnina za sistem on-line (65 %) in storitev vodenja matične evidence za ZPIZ (26 %). V primerjavi z letom poprej so prihodki od prodaje blaga in storitev višji za 156.849 EUR.

²⁹ Uradni list RS, št. 35/13 in 121/23.³⁰ Uradni list RS, št. 110/10, 4/20 in 121/23.

Drugi nedavčni prihodki zavoda v letu 2023 predstavljajo prihodke od regresnih zahtevkov (27.881.561 EUR) – od tega je bilo za 25.813.718 EUR plačil zavarovalnic na podlagi Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu³¹ ter za 2.067.843 EUR ostalih regresnih zahtevkov. V to skupino prihodkov sodijo še prejeta sredstva farmacevtskih družb na podlagi dogovorov o ceni in povračilu stroškov za zdravila (79.663.174 EUR), prihodki od opravljenih zdravstvenih storitev tujim osebam v Sloveniji (26.318.210 EUR) in ostali prihodki, ki znašajo 1.701.872 EUR. V letu 2023 je bilo na podlagi mednarodnega zdravstvenega zavarovanja največ sredstev nakazanih iz Avstrije (8.607.436 EUR), Nemčije (7.698.821 EUR), Italije (2.968.336 EUR) in Hrvaške (2.735.055 EUR). Drugi nedavčni prihodki so bili za 17 % oziroma 19.249.318 EUR večji kot leto poprej.

2.2.2 Kapitalski prihodki

Tabela 26 Kapitalski prihodki

Kapitalski prihodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prihodki od prodaje zgradb in prostorov	0	1.381.940	/
Prihodki od prodaje prevoznih sredstev	1.229	6.129	20
Prihodki od prodaje opreme, drugih osnovnih sredstev	3.655	7.614	48
Prihodki od prodaje kmetijskih zemljišč in gozdov	0	729	/
Skupaj	4.884	1.396.412	/

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Kapitalski prihodki so se glede na leto 2022 zmanjšali za 1.391.528 EUR.

³¹ Uradni list RS, št. 93/07 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 33/16 – PZ-F in 41/17 – PZ-G.

2.2.3 Transforni prihodki

Tabela 27 Transforni prihodki

Transforni prihodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prejeta sredstva iz državnega proračuna	358.380.794	304.437.512	118
Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	2.550	7.730	33
Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	535.141.974	501.050.019	107
Skupaj	893.525.318	805.495.261	111

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Transferne prihodke predstavljajo prihodki od prispevkov za OZZ (589.163.578 EUR) za upokoјence, invalide, brezposelne in druge zavarovane osebe, ki jih vplačujejo državni proračun, občine in skladi socialnega zavarovanja, ter druga prejeta sredstva iz državnega proračuna (304.361.740 EUR) za tekočo porabo in plačilo razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev za socialno ogrožene. Transforni prihodki so se glede na preteklo leto povečali za 88.030.057 EUR oziroma za 11 % predvsem zaradi za 53.943.282 EUR več prejetih sredstev iz državnega proračuna in za 34.091.955 EUR več prejetih sredstev iz skladov socialnega zavarovanja. Največ sredstev iz naslova prispevkov za zdravstveno zavarovanje so v letu 2023 nakazali ZPIZ 532.866.046 EUR, državni proračun 46.146.574 EUR³² in Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje 7.872.480 EUR.

2.2.1 Tekoči odhodki

Tabela 28 Tekoči odhodki

Tekoči odhodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Plače in drugi izdatki zaposlenim	28.863.303	26.533.958	109
Prispevki delodajalcev za socialno varnost	4.442.563	4.153.642	107
Izdatki za blago in storitve	20.269.101	20.196.344	100
Plačila domačih obresti	372.452	165.084	226
Skupaj	53.947.419	51.049.028	106

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

³² Od tega so največji prispevki delodajalcev za zdravstveno zavarovanje od starševskih nadomestil (22.391.526 EUR), refundacije založenih sredstev za socialno ogrožene (19.274.732 EUR) in prispevki delodajalcev za zdravstveno zavarovanje zapornikov (4.480.316 EUR).

Med tekočimi odhodki zavod evidentira odhodke za delo službe zavoda. Tekoči odhodki so se v primerjavi z letom poprej povečali za 2.898.391 EUR predvsem zaradi učinkov Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023³³.

2.2.1.1 Plače in drugi izdatki zaposlenim

Tabela 29 Plače in drugi izdatki zaposlenim

Plače in drugi izdatki zaposlenim	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Plače in dodatki	24.276.113	22.295.636	109
Regres za letni dopust	1.078.501	1.189.429	91
Povračila in nadomestila	1.826.460	1.525.063	120
Sredstva za delovno uspešnost	1.204.555	965.767	125
Sredstva za nadurno delo	92.939	140.885	66
Drugi izdatki zaposlenim	384.735	417.178	92
Skupaj	28.863.303	26.533.958	109

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Plače in drugi izdatki zaposlenim so skupaj s prispevki delodajalca za socialno varnost v letu 2023 znašali 33.305.867 EUR in predstavljajo 62 % tekočih odhodkov oziroma 0,8 % celotnih odhodkov zavoda. V primerjavi z letom poprej so bili za 9 % oziroma za 2.618.266 EUR višji predvsem zaradi povišanja vrednosti plačnih razredov za 4,5 % s 1. 10. 2022 na podlagi Dogovora o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za leti 2022 in 2023, sklenjenega med Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) in reprezentativnimi sindikati javnega sektorja. V manjšem delu so bili višji tudi zaradi rednega napredovanja zaposlenih 1. 12. 2022, stroškov regresa za prehrano in povečanja sredstev za delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela in sredstev za redno delovno uspešnost.

³³ Uradni list RS, št. 136/22.

Tabela 30 Drugi izdatki zaposlenim

Drugi izdatki zaposlenim	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Jubilejne nagrade	43.309	55.015	79
Odpravnine	259.640	256.447	101
Solidarnostne pomoči	33.678	11.200	301
Drugi izdatki zaposlenim	48.108	94.516	51
Skupaj	384.735	417.178	92

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Zavod je v letu 2023 za druge izdatke zaposlenim porabil za 8 % oziroma za 32.443 EUR manj kot v predhodnem letu. Zavod je v letu 2023 izplačal odpravnine zaradi upokojitve 31 prejemnikom (2 manj kot leto prej), jubilejne nagrade 74 prejemnikom (20 manj kot leto prej) in solidarnostne pomoči 43 prejemnikom (27 več kot leto prej).

2.2.1.2 Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Tabela 31 Prispevki delodajalcev za socialno varnost

Prispevki delodajalcev za socialno varnost	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	2.159.608	2.009.567	107
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	1.820.816	1.690.870	108
Prispevek za zaposlovanje	14.339	13.508	106
Prispevek za starševsko varstvo	25.680	23.847	108
Dodatno pokojninsko zavarovanje	422.120	415.850	102
Skupaj	4.442.563	4.153.642	107

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Izdatki za prispevke delodajalcev za socialno varnost so se povečali v primerjavi z letom poprej zaradi povečanja plač in drugih izdatkov zaposlenim.

2.2.1.3 Izdatki za blago in storitve

Tabela 32 Izdatki za blago in storitve

Izdatki za blago in storitve	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Pisarniški in splošni material ter storitve	4.346.690	4.255.541	102
Posebni material in storitve	26.513	53.313	50
Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	4.911.328	4.116.881	119
Prevozni stroški in storitve	135.344	150.376	90
Izdatki za službena potovanja	127.485	114.156	112
Tekoče vzdrževanje	4.869.362	5.779.802	84
Najemnine in zakupnine	3.259.537	3.063.138	106
Kazni in odškodnine	2.470	1.328	186
Drugi operativni odhodki	2.590.372	2.661.809	97
Skupaj	20.269.101	20.196.344	100

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Izdatki za blago in storitve so v primerjavi z letom poprej večji za 72.757 EUR oziroma 0,4 %. Največji del izdatkov so predstavljali **izdatki za energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije**, ki so se povečali za 794.447 EUR oziroma 19 % v primerjavi z letom poprej predvsem zaradi za 24 % večjih izdatkov za poštino in kurirske storitve (4.103.526 EUR) ter za 17 % večjih izdatkov za električno energijo (288.304 EUR).

Izdatki za **pisarniški in splošni material ter storitve** so se v letu 2023 povečali za 91.149 EUR oziroma 2 %. Najbolj so se povečali izdatki za založniške in tiskarske storitve ter stroške fotokopiranja (166.815 EUR) za kar 202 %, stroški oglaševalskih storitev in objav (17.383 EUR) za 21 % in izdatki za računalniške storitve (1.144.834 EUR) za 17 %. Zmanjšali so se izdatki za reprezentanco (13.123,27 EUR) za 51 % ter izdatki za drugi splošni material in storitve (1.034.531 EUR) za 21 %.

Izdatki za **prevozne stroške in storitve** so se v letu 2023 zmanjšali za 15.032 EUR oziroma 10 % predvsem zaradi zmanjšanja izdatkov za vzdrževanje in popravila vozil (28.736 EUR) za 27 %, pristojbin za registracijo vozil (4.590 EUR) ter drugih prevozov in transportnih stroškov (36.659 EUR), ki so se zmanjšali za 13 %.

Izdatki za **službena potovanja** so se v letu 2023 povečali za 13.329 EUR oziroma 12 % v primerjavi z letom poprej predvsem zaradi povečanja drugih izdatkov za službena potovanja (12.035 EUR) za 56 %, stroškov prevoza v tujini (20.762 EUR) za 44 % in dnevnic za službena potovanja v državi (23.105 EUR) za 31 %.

Izdatki za **tekoče vzdrževanje** so se zmanjšali za 910.440 EUR oziroma 16 % v primerjavi z letom poprej. V letu 2023 je največji delež izdatkov za tekoče vzdrževanje predstavljalo vzdrževanje licenčne programske opreme (2.770.532 EUR), ki se je zmanjšalo za 8 % oziroma za 252.731 EUR. Za 30 % oziroma za 689.078 EUR so se zmanjšali tudi izdatki za tekoče vzdrževanje strojne računalniške

opreme (1.640.125 EUR). Povečali pa so se izdatki za tekoče vzdrževanje poslovnih objektov (227.153 EUR) za 9 %, tekoče vzdrževanje komunikacijske opreme (23.665 EUR) za 29 %, tekoče vzdrževanje druge opreme (82.223 EUR) za 15 % in drugi izdatki za tekoče vzdrževanje in zavarovanje (8.021 EUR) za 17 %.

Izdatki za **najemnine in zakupnine** v znesku 3.259.537 EUR se nanašajo predvsem na najem programske računalniške opreme (2.693.019 EUR) in najem komunikacijske opreme in podatkovnih vodov (194.814 EUR). V primerjavi z letom poprej so se ti izdatki povečali za 196.399 EUR oziroma za 6 %.

Drugi operativni odhodki so v letu 2023 predstavljali 13 % izdatkov za blago in storitve, od katerih se jih je največ nanašalo na plačila po podjemnih pogodbah (1.309.564 EUR), ki so se povečala za 8 %, sodne stroške, storitve odvetnikov in notarjev z zamudnimi obrestmi (495.144 EUR), ki so se zmanjšali za 5 %, ter na stroške dela prek študentskega servisa (232.404 EUR), ki so se povečali za 19 %. V primerjavi z letom poprej so se ti izdatki zmanjšali za 3 %.

2.2.1.4 Plačila domačih obresti

Tabela 33 Plačila domačih obresti

Plačila domačih obresti	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Plačila domačih obresti	372.452	165.084	226
Skupaj	372.452	165.084	226

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Plačila domačih obresti, ki so nastala iz naslova najemanja tekočih likvidnostnih posojil, so v letu 2023 znašala 372.452 EUR oziroma za 207.368 EUR več kot leto poprej. Razlog tolikšnega povečanja je predvsem v postopnem zviševanju obrestnih mer za likvidnostna posojila v letu 2023 (od 2,6 % do 4,48 %) v primerjavi z letom 2022 (od 0,12 % do 2,16 %).

2.2.2 Tekoči transferi

Tabela 34 Tekoči transferi

Tekoči transferi	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Transferi posameznikom in gospodinjstvom	614.993.650	694.404.568	89
Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	28.828	39.278	73
Drugi tekoči domači transferi	3.681.888.993	3.264.962.806	113
Tekoči transferi v tujino	41.916.758	35.933.211	117
Skupaj	4.338.828.229	3.995.339.863	109

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

2.2.2.1 Transferi posameznikom in gospodinjstvom

Tabela 35 Transferi posameznikom in gospodinjstvom

Transferi posameznikom in gospodinjstvom	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Boleznine	601.349.750	683.975.997	88
Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom	13.643.900	10.428.571	131
Skupaj	614.993.650	694.404.568	89

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Transferi posameznikom in gospodinjstvom so v letu 2023 predstavljali 14 % tekočih transferov zavoda. Večji del teh transferov v znesku 401.989.392 EUR (65 %) se nanaša na nadomestila plač zaradi bolezni nad 30 oziroma 20 dni³⁴, ki so za 16 % (oziroma za 55.473.491 EUR) višja kot leto poprej, ker so imeli zavarovanci od 1. 3. 2022 do 31. 12. 2023 praviloma³⁵ pravico do nadomestila plače zaradi začasne zadržanosti od dela ali poškodb iz sredstev OZZ že od 21. delovnega dne dalje. V letu 2023 so se v primerjavi z letom poprej najbolj zmanjšali transferi iz naslova nadomestila plače zaradi izolacije, in sicer za 94 % (oziroma 156.932.083 EUR), kar je posledica prenehanja ukrepa iz 17. člena ZNUNBZ, ki je veljal do 31. 3. 2023.

V letu 2023 so se v primerjavi z letom poprej povečala predvsem nadomestila zaradi spremstva za 29 % (oziroma za 2.634.823 EUR), nadomestila za sobivanje z otrokom za 27 % (oziroma za 428.212 EUR) in nadomestila zaradi poškodb izven dela za 17 % (oziroma za 10.340.679 EUR).

Zavod je v letu 2023 izplačal **nadomestila plač med začasno zadržanostjo od dela** v skupnem znesku 601.349.750 EUR predvsem zaradi:

- bolezni nad 30 oziroma nad 20 dni (401.989.392 EUR),
- poškodb izven dela (70.157.147 EUR),
- nege (64.449.770 EUR),
- poškodb pri delu (27.724.854 EUR),
- spremstva (11.781.262 EUR),
- izolacije (10.086.007 EUR),
- krvodajalstva (6.814.762 EUR),
- poškodb po tretji osebi (5.991.868 EUR) in
- sobivanja z otrokom (2.007.254 EUR).

³⁴ Zakon o dopolnitvi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-R; Uradni list RS, št. 15/22) in Zakon o spremembah Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1C; Uradni list RS, št. 15/22).

³⁵ Nadomestilo v breme delodajalca od 31. dne dalje ostaja le za odsotnost z dela zaradi poklicne bolezni in poškodbe pri delu.

Zavod je v letu 2023 izkazal 13.643.900 EUR **drugih transferov posameznikom in gospodinjstvom**, ki jih sestavljajo:

- povračila potnih stroškov v zvezi z zdravljenjem bolezni in poškodb (2.154.767 EUR),
- povračila stroškov zdravljenja bolezni in poškodb zavarovancem na podlagi plačanih računov (2.856.507 EUR),
- povračila za zdravila in cepiva (6.438.761 EUR),
- povračila za živila in parenteralno prehrano (309.370 EUR),
- povračila za medicinske pripomočke (1.627.002 EUR),
- povračila za prevoze zavarovancev v tujino zaradi zdravljenja v tujini (106.716 EUR) in
- povračila zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje, za plačane zdravstvene storitve socialno ogroženim osebam (150.777 EUR).

2.2.2.2 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam

Tabela 36 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam

Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Stroški šolanja psov, vodnikov slepih	28.828	39.278	73
Skupaj	28.828	39.278	73

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam v znesku 28.828 EUR predstavljajo stroške šolanja psov, vodnikov slepih. V primerjavi z letom poprej so se zmanjšali za 10.450 EUR.

2.2.2.3 Drugi tekoči domači transferi

Tabela 37 Drugi tekoči domači transferi

Drugi tekoči domači transferi	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja	5.510.428	5.400.017	102
Tekoči transferi v javne zavode	3.057.897.754	2.722.029.972	112
Tekoči transferi v državni proračun	60.543	58.703	103
Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki	618.420.268	537.474.114	115
Skupaj	3.681.888.993	3.264.962.806	113

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Zavod med **tekočimi transferi v sklade socialnega zavarovanja** izkazuje plačila prispevkov delodajalca od bolezni (predvsem za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje) za fizične osebe.

Tekoči transferi v javne zavode za opravljene zdravstvene storitve so predstavljali največji del drugih tekočih domačih transferov (83 %). Nanašali so se predvsem na tekoče transfere v javne zavode za zdravstvene storitve (osnovne, specialistične, bolnišnične zdravstvene dejavnosti in dejavnosti socialnovarstvenih zavodov ter dejavnosti obvezne socialne varnosti) v znesku 2.582.572.188 EUR. Poleg teh sodijo med tekoče transfere v javne zavode tudi del transferov za zdravila in lekarniško dejavnost (412.252.468 EUR), del transferov v javne zavode za medicinske pripomočke (19.880.707 EUR), transferi za preskrbo s cepivi, krvjo in krvnimi pripravki (10.411.734 EUR) ter del transferov za mednarodno zavarovanje za tuje zavarovance (32.780.657 EUR). V primerjavi z letom poprej so se tekoči transferi v javne zavode povečali za 12 % oziroma za 335.867.782 EUR, od tega največ pri bolnišnični zdravstveni dejavnosti (za 149.185.953 EUR), splošni zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (za 47.278.932 EUR) ter zdravljenih (za 46.195.297 EUR).

Zavod v državni proračun plačuje prispevke delodajalca za zaposlovanje in porodniško varstvo od bolezni za fizične osebe in jih izkazuje med **tekočimi transferi v državni proračun** (60.543 EUR).

Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki (618.420.268 EUR), se nanašajo predvsem na plačila zasebnikom s koncesijo za izvajanje osnovne, specialistične in bolnišnične zdravstvene dejavnosti ter dejavnosti nastanitvenih ustanov za bolnišnično (412.750.017 EUR). Ti so največ plačil prejeli za specialistično zunajbolnišnično zdravstveno dejavnost (125.121.031 EUR), za splošno zunajbolnišnično zdravstveno dejavnost (90.466.062 EUR) in za zobozdravstveno dejavnost (60.666.210 EUR). Med navedenimi transferi je evidentiran tudi del sredstev za zdravila in dejavnost zasebnih lekarn (101.783.764 EUR), del sredstev za medicinske pripomočke, ki jih zagotavljajo zasebna podjetja (95.431.703 EUR), del sredstev za mednarodno zavarovanje za tuje zavarovance (6.116.049 EUR) in sredstva za obnovitveno rehabilitacijo (556.384 EUR) ter zdravstveno letovanje otrok in šolarjev (72.490 EUR)³⁶. V primerjavi z letom poprej so se tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki, povečala za 15 % oziroma za 80.946.154 EUR, od tega največ pri specialistični zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (za 19.422.769 EUR), odhodkih za medicinske pripomočke (za 16.838.295 EUR) in zdravljenih (za 12.704.414 EUR) ter pri splošni zunajbolnišnični zdravstveni dejavnosti (za 10.379.253 EUR).

³⁶ Plačila sredstev za programe skupinske obnovitvene rehabilitacije in sredstva za sofinanciranje zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev se nanašajo na obveznosti zavoda iz leta 2022.

2.2.2.4 Tekoči transferi v tujino

Tabela 38 Tekoči transferi v tujino

Tekoči transferi v tujino	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Tekoči transferi za zdravljenje v tujini	6.884.533	5.286.672	130
Tekoči transferi na podlagi zakonodaje/sporazumov Evropske unije – pavšal	14.621.773	14.070.356	104
Tekoči transferi na podlagi zakonodaje/sporazumov Evropske unije – dejanski stroški	20.410.452	16.576.183	123
Skupaj	41.916.758	35.933.211	117

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

Tekoči transferi v tujino predstavljajo plačila tujim nosilcem zdravstvenega zavarovanja (organom za zvezo) za kritje stroškov zdravljenja zavarovanih oseb v tujini v skladu z zakonodajo Evropske unije in mednarodnimi sporazumi (37.421.723 EUR) ter plačila izvajalcem zdravstvenih storitev v tujini na podlagi individualnih računov za zavarovane osebe, ki so bile napotene na zdravljenje v tujino zaradi izčrpanih možnosti zdravljenja v Sloveniji na podlagi 44.a člena ZZVZZ (4.495.035 EUR). Na podlagi ZZVZZ in Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja³⁷ (v nadaljevanju: pravila OZZ) imajo zavarovanci pravice do zdravstvenih storitev med potovanjem in bivanjem v tujini. Tekoči transferi v tujino so se v primerjavi z letom poprej povečali za 17 % (oziroma za 5.983.547 EUR), kar je posledica predvsem povečanih odhodkov za zdravljenje v tujini.

³⁷ Uradni list RS, št. 79/94, 73/95, 39/96, 70/96, 47/97, 3/98, 3/98, 51/98 – odl. US, 73/98 – odl. US, 90/98, 6/99 – popr., 109/99 – odl. US, 64/00 – popr., 91/00 – popr., 61/00, 59/02, 35/03 – popr., 18/03, 30/03, 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14 – odl. US, 25/14, 85/14, 10/17 – ZČmIS, 64/18, 4/20, 42/21 – odl. US, 61/21, 159/21 – ZZVZZ-P, 183/21, 196/21 – ZDOsk, 142/22 – odl. US, 163/22 in 124/23.

2.2.3 Investicijski odhodki

Tabela 39 Investicijski odhodki

Investicijski odhodki	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Nakup zgradb in prostorov	0	623.212	/
Nakup prevoznih sredstev	0	145.279	/
Nakup opreme	1.049.007	2.252.351	47
Nakup drugih osnovnih sredstev	37.532	55.104	68
Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	73.102	31.002	236
Investicijsko vzdrževanje in obnove	457.867	352.212	130
Nakup nematerialnega premoženja	197.624	192.055	103
Projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	139.085	99.420	140
Skupaj	1.954.217	3.750.635	52

Vir: bruto bilanci zavoda za leti 2023 in 2022.

V letu 2023 so bili **investicijski odhodki** za 48 % oziroma za 1.796.418 EUR nižji kot leto prej predvsem zaradi za 1.203.344 EUR (za 53 %) nižjih izdatkov za nakup opreme. Največji delež investicijskih odhodkov v letu 2023 so predstavljali izdatki za nakup osnovnih sredstev (77 %).

Izdatki za **nakup opreme** so v letu 2023 znašali 1.049.007 EUR, od tega za nakup:

- strojne računalniške opreme, strežnikov in diskovnih sistemov, mrežne in komunikacijske opreme 559.572 EUR,
- opreme za hlajenje in ogrevanje 206.842 EUR,
- pohištva in pisarniške opreme 127.176 EUR,
- telekomunikacijske in avdiovizualne opreme 91.114 EUR,
- opreme za varovanje 12.763 EUR in
- ostale opreme 51.540 EUR.

Izdatki za **investicijsko vzdrževanje in obnove** so v letu 2023 znašali 457.867 EUR in so bili za 105.655 EUR oziroma 30 % višji kot leto prej.

Izdatki za nakup **nematerialnega premoženja** (nakup licenčne programske opreme) so v letu 2023 znašali 197.624 EUR in so bili za 5.569 EUR oziroma 3 % višji kot leto prej.

2.2.4 Presežek odhodkov nad prihodki

Zavod je v letu 2023 izkazal **presežek odhodkov nad prihodki** v znesku 76.274.143 EUR. Pokril ga je iz sredstev rezervnega sklada in presežka prihodkov nad odhodki iz preteklih let v okviru splošnega sklada za drugo.

Dejansko realizirani presežek odhodkov nad prihodki zavoda je bil višji od načrtovanega (53.249.078 EUR)³⁸ predvsem zaradi nižjih realiziranih prihodkov (4.318.455.722 EUR) od načrtovanih (4.376.750.922 EUR).

2.3 Izkaz računa finančnih terjatev in naložb

Zavod v letu 2023 ni izvajal transakcij, ki bi vplivale na račun finančnih terjatev in naložb.

2.4 Izkaz računa financiranja

Tabela 40 Izkaz računa financiranja

Izkaz računa financiranja	Leto 2023 v EUR	Leto 2022 v EUR	Indeks 2023/2022
(1)	(2)	(3)	(4)=(2)/(3)*100
Zadolževanje	0	0	/
Odplačila dolga	0	0	/
Neto zadolževanje	0	0	/
Povečanje (zmanjšanje) sredstev na računih	(76.274.143)	(109.168.250)	/

Vir: izkaz računa financiranja zavoda od 1. 1. do 31. 12. 2023.

Zavod v izkazu računa financiranja v letu 2023 ni izkazoval prometa oziroma neto zadolževanja ali odplačil dolga. Zmanjšanje sredstev na računih zavoda (76.274.143 EUR) predstavlja primanjkljaj prihodkov nad odhodki v letu 2023.

³⁸ Skupščina je 21. 11. 2023 sprejela rebalans finančnega načrta za leto 2023 (vlada je nanj podala soglasje 15. 12. 2023), ki je povečal načrtovane prihodke na 4.376.750.922 EUR in odhodke na 4.430.000.000 EUR v skladu z največjim obsegom izdatkov po Odloku o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2022 do 2024 (Uradni list RS, št. 121/23), ki velja za zavod za leto 2023.

3. Pravilnost poslovanja v letu 2023

3.1 Plače in drugi izdatki za zaposlene

V letu 2023 se je na zavodu na novo zaposlilo 63 javnih uslužbencev, z delom v zavodu pa jih je prenehalo 93. V zavodu je bilo na dan 31. 12. 2023 zaposlenih 898 javnih uslužbencev, od tega je bilo za nadomeščanje odsotnih javnih uslužbencev zaposlenih 14 javnih uslužbencev.

3.1.1 Napredovanje javnih uslužbencev

V skladu s tretjim odstavkom 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju³⁹ (v nadaljevanju: ZSPJS) lahko javni uslužbenec napreduje vsaka 3 leta za 1 ali 2 plačna razreda, če izpolnjuje prepisane pogoje. Kot napredovalno obdobje se šteje čas od zadnjega napredovanja v višji plačni razred. Za napredovalno obdobje se upošteva čas, ko je javni uslužbenec delal na delovnih mestih, za katera je predpisana enaka stopnja strokovne izobrazbe.

3.1.1.a Javna uslužbenka, ki se je na zavodu zaposlila 7. 6. 2018 na delovnem mestu višji pravni svetovalec I in bila uvrščena v 46. plačni razred⁴⁰, je pri prejšnjem delodajalcu v javnem sektorju, kjer je bila zaposlena na enakem delovnem mestu, s 1. 4. 2018 napredovala za 2 plačna razreda na podlagi 3 ocen v triletnem obdobju. S 1. 4. 2019 je javna uslužbenka ponovno napredovala za 1 plačni razred, čeprav od zadnjega napredovanja še niso minila 3 leta, nato pa je ponovno napredovala za 2 plačna razreda 1. 12. 2022. Upošteva se datum zadnjega napredovanja (pri prejšnjem delodajalcu), bi lahko javna uslužbenka napredovala za 2 plačna razreda s 1. 4. 2021, ko je izpolnila pogoje za takšno napredovanje (3 leta in 15 točk). Zavod je z opisanim ravnanjem kršil 16. člen ZSPJS, ki določa, da lahko javni uslužbenec napreduje vsaka 3 leta. Javna uslužbenka je bila zaradi nepravilnega napredovanja v obdobju od 1. 4. 2019 do 30. 11. 2021 uvrščena za 1 plačni razred previsoko, v obdobju od 1. 12. 2021 do 1. 12. 2022 za 1 plačni razred prenizko, od 1. 12. 2022 dalje pa ponovno za 1 plačni razred previsoko. Ker je bila javna uslužbenka celotno leto 2023 uvrščena za 1 plačni razred previsoko (do 31. 3. 2023 v 52. plačni razred namesto v 51. plačni razred in od 1. 4. 2023 v 53. plačni razred namesto v 52. plačni razred), ji je zavod po naši oceni izplačal za 1.617 EUR preveč plače.

³⁹ Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv, 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22.

⁴⁰ Z Aneksom št. 3 h Kolektivni pogodbi za dejavnost obvezne socialne varnosti – tarifni del (Uradni list RS, št. 80/18) je bilo delovno mesto višji pravni svetovalec I s 1. 1. 2019 uvrščeno za 3 plačne razrede višje, v 43. plačni razred, pri čemer so javni uslužbenci pridobili pravico do izplačila višje plače glede na uvrstitev delovnega mesta na dan pred uveljavitvijo aneksa postopno, in sicer s 1. 1. 2019 prvi plačni razred povišanja, s 1. 11. 2019 drugi plačni razred povišanja in s 1. 9. 2020 tretji plačni razred povišanja.

Ukrep zavoda

Zavod je nepravilnost ugotovil ob pripravi dokumentacije za računsko sodišče, zato je uvedel interni nadzor, v katerem je bilo ugotovljeno, da je zavod z javno uslužbenko 21. 3. 2019 sklenil aneks k pogodbi o zaposlitvi za napredovanje s 1. 4. 2019, za kar ni imel pravne podlage. Zavod je nepravilnost odpravil pri plači za januar 2024, pri čemer je javno uslužbenko uvrstil v pravilni, to je 52. plačni razred.

3.1.2 Položajni dodatek

ZSPJS v prvem odstavku 24. člena določa, da je položajni dodatek del plače, ki pripada javnemu uslužbencu, ki izvršuje pooblastila v zvezi z vodenjem, usklajevanjem in izvajanjem dela kot vodja notranje organizacijske enote, vrednotenje teh nalog pa ni vključeno v osnovno plačo delovnega mesta. Uredba o kriterijih za določitev višine položajnega dodatka za javne uslužbenke⁴¹ (v nadaljevanju: uredba o položajnem dodatku) v tretjem odstavku 3. člena določa, da javnemu uslužbencu pripada položajni dodatek v primeru, ko je v posamezni notranji organizacijski enoti na sistematiziranih delovnih mestih zaposlenih najmanj 5 javnih uslužbencev vključno z javnim uslužbencem, ki izvršuje pooblastila v zvezi z vodenjem, usklajevanjem in izvajanjem dela v notranji organizacijski enoti. 4. člen uredbe o položajnem dodatku določa višino položajnega dodatka.

3.1.2.a Javni uslužbenec, zaposlen na delovnem mestu samostojni strokovni sodelavec I, je imel za leto 2023 na podlagi sklenjenega aneksa št. 5 k pogodbi o zaposlitvi z dne 10. 2. 2015 obračunan in izplačan položajni dodatek v višini 5 % za vodenje, usklajevanje in izvajanje dela kot vodja notranje organizacijske enote Službe za pripravo in izvajanje obdelav. V omenjeni notranji organizacijski enoti je sistematiziranih 5 delovnih mest (vključno z vodjo), od 1. 5. 2023 pa so bila zasedena le še 4 delovna mesta, ker je bil 1 javni uslužbenec premeščen v drugo notranjo organizacijsko enoto, in sicer v Službo za nadomestila in povračila. Uredba o položajnem dodatku v 5. členu določa, da se v primeru spremembe števila zaposlenih na sistemiziranih delovnih mestih ta sprememba upošteva pri izračunu višine položajnega dodatka s prvim dnem naslednjega meseca. Ker s 1. 5. 2023 v Službi za pripravo in izvajanje obdelav ni bilo več zaposlenih 5 javnih uslužbencev (ampak le 4), javnemu uslužbencu položajni dodatek ni več pripadal. Ugotovili smo, da je zavod ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 24. člena ZSPJS v povezavi s tretjim odstavkom 3. člena uredbe o položajnem dodatku, ker je javnemu uslužbencu obračunal in izplačal položajni dodatek za obdobje, ko je bilo v Službi za pripravo in izvajanje obdelav zaposlenih manj kot 5 javnih uslužbencev. Zavod je za obdobje od 1. 5. do 30. 11. 2023 javnemu uslužbencu obračunal in izplačal 661 EUR položajnega dodatka.⁴²

3.1.3 Dodatek za delovno dobo

25. člen ZSPJS določa, da je dodatek za delovno dobo del plače, s katerim se vrednotijo delovne izkušnje, pridobljene v celotni delovni dobi javnega uslužbenca ali funkcionarja v obdobjih

⁴¹ Uradni list RS, št. 85/10, 173/20 in 121/21.

⁴² Javnemu uslužbencu je z dnem 31. 12. 2023 delovno razmerje prenehalo zaradi upokojitve.

opravljanja dela v delovnem razmerju in opravljanja samostojne dejavnosti oziroma poklicnega opravljanja funkcije doma ali v tujini. Višina dodatka za delovno dobo se za vsako zaključeno leto delovne dobe določi s kolektivno pogodbo za javni sektor. Skladno s 35. členom Kolektivne pogodbe za javni sektor⁴³ (v nadaljevanju: KPJS) pripada javnemu uslužbencu dodatek za delovno dobo v višini 0,33 % od osnovne plače za vsako zaključeno leto delovne dobe. Skladno z razlago KPJS⁴⁴ v delovno dobo po KPJS sodijo vsa obdobja opravljanja dela v delovnem razmerju in opravljanje samostojne dejavnosti doma ali v tujini.

3.1.3.a Ugotovili smo, da zavod 3 javnim uslužbencem ni pravilno obračunal dodatka za delovno dobo, zato jim je v letu 2023 v nasprotju s 25. členom ZSPJS izplačal za 48 EUR preveč in za 10 EUR premalo dodatka za delovno dobo:

- Javni uslužbenki, zaposleni na delovnem mestu višji pravni svetovalec I, je zavod pri izračunu dodatka za delovno dobo v letu 2023 upošteval 2 meseca in 8 dni delovne dobe premalo in ji zato v avgustu in septembru 2023 obračunal dodatek za delovno dobo v višini 6,27 % namesto 6,60 % in ji zato izplačal za 5 EUR premalo dodatka za delovno dobo.

Ukrep zavoda

Zavod je nepravilnost ugotovil ob pripravi dokumentacije za računsko sodišče in uvedel interni nadzor. Ugotovljeno je bilo, da je zavod javni uslužbenki v obdobju od 7. 6. 2018 do 31. 12. 2023 pri obračunu dodatka za delovno dobo upošteval 2 meseca in 8 dni delovne dobe premalo. Zavod ji je pričel pravilno obračunavati znesek dodatka za delovno dobo pri plači za januar 2024 ter ji 8. 10. 2024 poračunal premalo plačani dodatek.

- Javnemu uslužbencu, zaposlenemu na delovnem mestu strokovni svetovalec II, je zavod pri izračunu dodatka za delovno dobo v letu 2023 upošteval 9 mesecev in 8 dni delovne dobe preveč. Zato mu je v obdobju od januarja do septembra 2023 (ko je dejansko dopolnil 7 let delovne dobe) obračunal dodatek za delovno dobo v višini 2,31 % namesto 1,98 % in mu izplačal za 48 EUR preveč dodatka za delovno dobo.

Ukrep zavoda

Zavod je pričel pravilno obračunavati dodatek za delovno dobo pri plači za marec 2024.

- Javni uslužbenki, zaposleni na delovnem mestu upravni referent za zdravstveno zavarovanje, je zavod pri izračunu dodatka za delovno dobo v letu 2023 upošteval 2 meseca in 2 dni delovne dobe premalo in ji zato v januarju 2023 obračunal dodatek za delovno dobo v višini 8,91 % namesto 9,24 %, v decembru 2023 pa ji je obračunal dodatek v višini 9,24 % namesto 9,57 % in ji zato izplačal za 5 EUR premalo dodatka za delovno dobo.

⁴³ Uradni list RS, št. 57/08, 23/09, 91/09, 89/10, 89/10, 40/12, 46/13, 95/14, 91/15, 21/17, 46/17, 69/17, 80/18 in 136/22.

⁴⁴ Uradni list RS, št. 33/09.

Ukrep zavoda

Zavod je pričel javni uslužbenki pravilno obračunavati dodatek za delovno dobo pri plači za maj 2024 ter ji 8. 10. 2024 poračunal premalo plačani dodatek.

3.1.4 Prevoz na delo in z dela

Prvi odstavek 130. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1)⁴⁵ določa, da mora delodajalec delavcu zagotoviti povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela. Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela za javne uslužbenke zavoda je dogovorjeno z Aneksom h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji⁴⁶ (v nadaljevanju: aneks h KPND), ki v 5. členu določa, da povračilo stroškov prevoza na delo in z dela pripada javnemu uslužbencu glede na razdaljo od naslova stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova v kraju, iz katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo, do naslova, kjer javni uslužbenec opravlja delo, po najkrajši varni poti, če ta razdalja upošteva pešpoti znaša več kot 2 kilometra. Za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela se za razdaljo od naslova stalnega ali začasnega bivališča oziroma naslova v kraju, iz katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo in z dela, do naslova v kraju opravljanja dela javnemu uslužbencu po najkrajši varni poti prizna kilometrini v višini 10 % cene neosvinčenega motornega bencina – 95 oktanov za vsak polni kilometer razdalje, vendar ne manj kot 30 EUR. Povračilo stroškov prevoza na delo in z dela iz prejšnjega stavka se javnemu uslužbencu povrne glede na število prihodov na delo in odhodov z dela. Razdalje za upravičenost do povračila stroškov prevoza na delo in z dela in za povračilo kilometrine se določijo na podlagi daljinomera "Google Zemljevidi".

3.1.4.a Zavod je javnemu uslužbencu na delovnem mestu vodja – direktor OE I v letu 2023 povrnil stroške prevoza na delo in z dela za razdaljo od naslova začasnega bivališča oziroma naslova, s katerega se javni uslužbenec dejansko vozi na delo, do naslova, kjer javni uslužbenec opravlja delo, za razdaljo, ki znaša 2,9 kilometra, čeprav je razdalja upošteva pešpoti dolga 1,9 kilometra. Navedeno je v nasprotju s prvim odstavkom 5. člena aneksa h KPND. Zavod je javnemu uslužbencu v letu 2023 neupravičeno izplačal 285 EUR povračil stroškov prevoza na delo in z dela.

3.1.4.b Zavod je 3 javnim uslužbencem, vodji – direktorju OE I in 2 strokovnima svetovalcema II, povrnil stroške prevoza na delo in z dela za pot, ki ni bila najkrajša varna pot, kot to določa drugi odstavek 5. člena aneksa h KPND. Ocenjujemo, da je zavod zaradi tega javnim uslužbencem za leto 2023 obračunal in izplačal za 740 EUR preveč povračil stroškov prevoza na delo in z dela in s tem ravnal v nasprotju s tretjim odstavkom 16. člena Zakona o javnih uslužbencih⁴⁷ (v nadaljevanju: ZJU), ki določa, da delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva.

⁴⁵ Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS.

⁴⁶ Uradni list RS, št. 88/21.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 – ZTFI-A, 69/08 – ZZavar-E, 40/12 – ZUJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb.

3.2 Tekoči transferi

3.2.1 Drugi transferi posameznikom in gospodinjstvom

3.2.1.1 Povračila stroškov zdravljenja v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda

ZZVZZ ureja pravico do zdravljenja v tujini v členih 44.a (izčrpane možnosti zdravljenja v Sloveniji), 44.b (presežena najdaljša dopustna čakalna doba ali določena čakalna doba, ki sicer ni presežena, vendar presega razumen čas v Sloveniji) in 44.c (zdravljenje v drugi državi članici Evropske unije na podlagi napotnice oziroma predhodne odobritve zavoda). V skladu s 44.c členom ZZVZZ ima zavarovana oseba pod določenimi pogoji pravico do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja ter nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini. Zavod je v letu 2023 na podlagi 44.c člena ZZVZZ odobril 2.843 vlog iz naslova povračil in za ta povračila namenil 1.335.092 EUR.

3.2.1.1.a Kadar se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, in pred odločitvijo ni potreben poseben ugotovitveni postopek, mora pristojni organ v skladu z 222. členom Zakona o splošnem upravnem postopku⁴⁸ (v nadaljevanju: ZUP) izdati odločbo in jo vročiti stranki čim prej, najpozneje pa v 1 mesecu od dneva, ko je prejel popolno vlogo za začetek postopka, oziroma od dneva, ko je bil začel postopek po uradni dolžnosti. V drugih primerih, ko se začne postopek na zahtevo stranke oziroma po uradni dolžnosti, če je to v interesu stranke, mora pristojni organ izdati odločbo in jo vročiti stranki najpozneje v 2 mesecih. V 166 primerih smo ugotovili, da zavod ni ravnal v skladu z 222. členom ZUP, ker je izdal odločbo v obdobju, daljšem od 2 mesecev od prejema popolne vloge.

Pojasnilo zavoda

Število prejetih vlog za povračilo stroškov na podlagi 44.c člena ZZVZZ se je precej povečalo, zlasti za povračilo operacij krčnih žil in sive mreže. Te vloge so rešene po poteku zakonskega roka predvsem zaradi usklajevanja in postavitve skupnega zdravnikove izvedenice, ki v postopku na prvi stopnji poda strokovno mnenje in je skupen za vse OE.

3.2.1.2 Ostala povračila stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov

Na podlagi prvega odstavka 78. člena ZZVZZ lahko pravice iz OZZ uveljavi oseba, ki ji je priznana lastnost zavarovane osebe. Za dokazovanje lastnosti zavarovane osebe se uporablja kartica zdravstvenega zavarovanja, ki jo izda zavod, lahko pa tudi osebna izkaznica. Pogoji, pod katerimi oseba pridobi lastnost zavarovane osebe, so opredeljeni v 15. ter 20. do 22. členu ZZVZZ. Lastnost zavarovane osebe v OZZ pridobi oseba v skladu s prvim odstavkom 6. člena pravil OZZ z dnem, ko so pri njej izpolnjeni pogoji za vključitev v obvezno zavarovanje po zakonu in pravilih, in jo izgubi

⁴⁸ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb.

z dnem, ko za takšno zavarovanje ne izpolnjuje pogojev. Po prvem odstavku 252. člena pravil OZZ izvajalci in dobavitelji zagotovijo zavarovanim osebam zdravstvene storitve oziroma medicinske pripomočke v standardu brez plačila vrednosti, ki se krije iz obveznega zavarovanja v skladu s prvim odstavkom 23. člena pravil OZZ. Skladno s prvo alinejo 2. točke drugega odstavka 252. člena pravil OZZ lahko izvajalec zdravstvenih storitev zahteva, da zavarovana oseba plača ceno zdravstvene storitve, ki jo določi izvajalec, če ne predloži kartice zdravstvenega zavarovanja oziroma drugega dokumenta, iz katerega je razvidna urejenost obveznega zavarovanja. Izvajalec ob izvedbi zdravstvene storitve seznani zavarovano osebo, da lahko od zavoda zahteva povračilo stroškov do vrednosti cene zdravstvene storitve, ki bi jo zavod plačal izvajalcu, na podlagi dokazila o njihovem plačilu in dokazila, da je imela v času uveljavljanja pravice urejeno obvezno zavarovanje. Enak način povračila stroškov je predviden v 2. in 3. točki četrtega odstavka 252. člena pravil OZZ za primer, ko zavarovana oseba dobavitelju medicinskih pripomočkov ne predloži kartice zdravstvenega zavarovanja oziroma drugega dokumenta, iz katerega je razvidna urejenost zavarovanja, ali ustrezne naročilnice.

3.2.1.2.a Skladno s 85. členom ZZVZZ in 256. členom pravil OZZ se za postopek, v katerem se odloča o pravicah iz OZZ, uporablja ZUP, če ni z zakonom drugače določeno. Upravni postopek se zaključi z izdajo odločbe, s katero organ meritorno odloči o zadevi, ali z izdajo sklepa, s katerim se postopek ustavi iz določenih procesnih razlogov. Odločba je skladno z 207. členom ZUP konkretni upravni akt, izdan v upravnem postopku, s katerim upravni organ odloči, ali v konkretni upravni zadevi stranki pripada pravica ali pravna korist, ki jo ta uveljavlja, oziroma ali obstajajo zakonski pogoji, da se lahko stranki naloži določena obveznost. Po 210. členu ZUP se odločba izda pisno, če se izdela samodejno, ima lahko namesto podpisa faksimile. Na podlagi 1.099 zahtevkov je zavod vlagateljem v letu 2023 odobril in izplačal ostala povračila v skupnem znesku 97.887 EUR. V 609 primerih zavod o pravici do povračila ni odločil z odločbo, temveč je izdal zgolj obvestilo o nakazilu. Zavod ni ravnal v skladu z 207. členom ZUP, ker izplačila ostalih stroškov zdravstvenih storitev in medicinskih pripomočkov niso temeljila na izdani odločbi, poleg tega pa so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov.

Ukrep zavoda

Zavod je Ministrstvu za zdravje v dopisih z dne 15. 3. 2023 in 8. 7. 2024 ponovno predlagal, da se postopek, ki bi povzel obstoječo prakso zavoda pri reševanju vloge za povračilo stroškov zavarovani osebi, zakonsko uredi v okviru priprave novele ZZVZZ.

3.2.2 Drugi tekoči domači transferi

3.2.2.1 Tekoči transferi izvajalcem zdravstvenega programa

63. člen ZZVZZ določa, da se zavod, pristojne zbornice, združenja zdravstvenih zavodov in drugih zavodov ter organizacij, ki opravljajo zdravstveno dejavnost (v nadaljevanju: deležniki), vsako leto dogovorijo o programih storitev OZZ, opredelijo zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje, in določijo obseg sredstev (v nadaljevanju: dogovor). V dogovoru določijo izhodišča za izvajanje programov in za oblikovanje cen programov oziroma storitev ter druge podlage za sklepanje pogodb z zdravstvenimi zavodi, drugimi zavodi in organizacijami, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, ter zasebnimi zdravstvenimi delavci. Zavod za namen pogajanj z deležniki pripravi predlog dogovora,

pri čemer upošteva resolucijo o nacionalnem planu zdravstvenega varstva, smernice zdravstvene politike, ki jih vsako leto najpozneje do konca avgusta za naslednje koledarsko leto določi minister, pristojen za zdravje, najnovejša spoznanja znanosti in razvoj medicinske tehnologije, z vidika obsega programov pa tudi aktualna demografska gibanja in ekonomske razmere v Republiki Sloveniji. Zavod k predlogu dogovora pridobi soglasje ministra, pristojnega za zdravje. Če se tekom pogajanj z deležniki predlog dogovora bistveno spremeni, zavod pridobi ponovno soglasje ministra, pristojnega za zdravje. Šteje se, da se predlog dogovora bistveno spremeni, če se spreminja obseg sredstev za več kot 10 % ali uvaja nove širitve programov. Minister, pristojen za zdravje, soglasje poda najpozneje v 15 dneh od prejema predloga dogovora oziroma bistvenih sprememb predloga dogovora.⁴⁹

Zavod začne pogajanja z deležniki najpozneje do konca septembra za naslednje koledarsko leto. Dogovor se sklene najpozneje do konca novembra za naslednje koledarsko leto.⁵⁰ Če dogovor ni sklenjen v tem roku oziroma v primeru resnih motenj, ki ogrožajo stabilnost zdravstvenega sistema (večja nesreča, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja varstvo okolja, naravna nesreča, ki jo opredeljuje zakon, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, negativno finančno poslovanje zdravstvenih zavodov v obsegu najmanj 20 milijonov EUR in trajanju najmanj 6 mesecev zaporedoma ali druge resne motnje, ki ogrožajo javno zdravje in jih ni mogoče obvladovati z običajnimi sredstvi oziroma ukrepi), lahko vlada določi vsebino dogovora, pri čemer upošteva vsebine iz prvega stavka drugega odstavka 63. člena ZZVZZ ter izredne okoliščine, ki so podlaga za določitev vsebine dogovora. Če dogovor ni sklenjen do konca novembra za naslednje koledarsko leto in vlada ne določi vsebine dogovora do konca decembra, do določitve vsebine dogovora velja dogovor, sklenjen za preteklo koledarsko leto.⁵¹

Vlada je na podlagi četrtega odstavka 63. člena ZZVZZ sprejela Uredbo o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023⁵² (v nadaljevanju: uredba o programih OZZ). Ta uredba določa vsebino dogovora o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljevanju: programi), opredeljuje zmogljivosti, potrebne za njegovo izvajanje, in obseg sredstev za leto 2023.

V skladu s 65. členom ZZVZZ zavod z zdravstvenimi zavodi in drugimi zavodi ter organizacijami, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, in z zasebnimi zdravstvenimi delavci na podlagi njihovih ponudb za uresničevanje programov in storitev, ki jih zbere na podlagi razpisa, sklene pogodbe, ki določajo vrste, obseg in kakovost ter roke za uresničevanje programa oziroma zdravstvenih storitev, cene programov oziroma storitev, način obračunavanja in plačevanja ter nadzor nad uresničevanjem pogodbe kakor tudi druge medsebojne pravice in obveznosti pogodbenih strank.

ZNUZSZS je do 31. 7. 2023 v 15. členu določal, da se za namen povečanja dostopnosti do zdravstvenih storitev in odprave oziroma skrajševanja čakalnih dob izvajalcem zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe, ki v okviru svojih zmogljivosti (kader, oprema, prostor) izvajajo zdravstvene storitve, zagotovi plačilo po realizaciji za vse tako opravljene zdravstvene storitve brez sklenitve posebne pisne pogodbe. S sprejemom Zakona o spremembi Zakona o nujnih ukrepih za

⁴⁹ Drugi odstavek 63. člena ZZVZZ.

⁵⁰ Tretji odstavek 63. člena ZZVZZ.

⁵¹ Četrty odstavek 63. člena ZZVZZ.

⁵² Uradni list RS, št. 8/23, 52/23 in 111/23.

zagotovitev stabilnosti zdravstvenega sistema (ZNUZSZS-A)⁵³ se je 15. člen ZNUZSZS spremenil in določil, da se od 1. 8. 2023 za namen povečane dostopnosti do zdravstvenih storitev in odprave oziroma skrajševanja čakalnih dob za izbrane vrste zdravstvenih storitev, za katere se vodi čakalni seznam, izvajalcem zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe, ki v okviru svojih zmogljivosti izvajajo zdravstvene storitve nad obsegom programa, dogovorjenim z zavodom, zagotovi plačilo zdravstvenih storitev po realizaciji brez sklenitve posebne pisne pogodbe. Izbrane vrste zdravstvenih storitev, vključno z obdobjem trajanja ukrepa plačila po realizaciji za posamezno vrsto zdravstvenih storitev, določi vlada z uredbo na predlog zavoda oziroma v določenih primerih na predlog ministrstva, pristojnega za zdravje.

Pri elementih za oblikovanje cen programov oziroma storitev se v skladu s 66. člen ZZVZZ upoštevajo:

- plače in drugi prejemki v skladu s predpisi, kolektivnimi pogodbami in drugimi splošnimi akti,
- materialni stroški,
- amortizacija, predpisana z zakonom,
- druge zakonske obveznosti.

V letu 2023 je zdravstvene storitve na podlagi sklenjenih pogodb izvajalo 1.612 izvajalcev, od tega 201 javni zavod in 1.411 zasebnih izvajalcev s koncesijo. Število pogodbenih partnerjev se je v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo za 6. Znižanje števila pogodbenih partnerjev je posledica prenehanja izvajanja dejavnosti koncesionarjev.

3.2.2.1.a V skladu s 176. členom uredbe o programih OZZ izvajalci ne zaračunavajo zdravstvene nege za čas, ko so posamezni oskrbovanci napoteni na obnovitveno rehabilitacijo, bolnišnično zdravljenje, ali v drugih primerih celodnevni odsotnosti. Dan odhoda in vrnitve oskrbovanca se štejeta za 1 dan nege. Izvajalci zdravstvene dejavnosti socialnovarstvenih zavodov so obračunali zdravstveno nego tudi za čas, ko so bili njihovi oskrbovanci napoteni na obnovitveno rehabilitacijo, bolnišnično zdravljenje, ali v drugih primerih celodnevni odsotnosti, zato je zavod storitve izvajalcem neupravičeno obračunal in izplačal najmanj v znesku 7.540 EUR⁵⁴, kar je bilo v nasprotju s 176. členom uredbe o programih OZZ. Zavod je enako kot v preteklem letu izvajal ciljne kontrole upravičenosti hkratnega obračunavanja storitev in zajel večino socialnovarstvenih zavodov in zavodov za usposabljanje.

⁵³ Uradni list RS, št. 76/23.

⁵⁴ DEOS, d.o.o. (413 EUR), Koroški dom starostnikov (598 EUR), Zavod Karion (1.203 EUR), Dom Danice Vogrinec Maribor (139 EUR), ZUDV Dornava (1.100 EUR), Dom Ptuj (378 EUR), CSO Ormož d.o.o. (23 EUR), DSO Tezno (50 EUR), Dom Dr. Jožeta Potrča Poljčane (112 EUR), Dom Lenart, d.o.o. (391 EUR), Dom upokojencev Sežana (22 EUR), Dom upokojencev Postojna (232 EUR), Obalni dom upokojencev Koper - Casa Costiera del pensionato Capodistria (280 EUR), Dom starejših občanov Ilirska Bistrica (697 EUR), Talita Kum zavod Postojna (74 EUR), Center za starejše občane Lucija d.o.o. Centro per la terza eta Lucia S.r.l. (300 EUR), Dom starejših občanov Krško (48 EUR), Duo Impoljca (215 EUR), Dom dr. Janka Benedika Radovljica (72 EUR), Dom Taber (155 EUR), VDC Kranj (18 EUR), Dom starejših občanov Preddvor (409 EUR), Dom upokojencev Kranj (25 EUR), CSS Škofja Loka (204 EUR), CUDV Radovljica (237 EUR), Dom upokojencev Nova Gorica (145 EUR).

Ukrep zavoda

Zavod je preveč izplačana sredstva izvajalcem poračunal od januarja do junija 2024.

3.2.2.1.b Na podlagi prvega odstavka 203. člena uredbe o programih OZZ se program zdravstvene vzgoje med letom plača v pavšalu, pri končnem obračunu pa se višina plačila določi glede na odstotek realiziranega letnega števila ur za izvajanje vsebin zdravstvene vzgoje v skupnem letnem planu učinkovitih ur. Navedeno skladno z drugim odstavkom 203. člena uredbe o programih OZZ, zaradi drugačne vsebine programa, ne velja za izvajalce Slovensko društvo Hospic, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije in UKC Ljubljana. Zavod je v letu 2023 UKC Ljubljana namesto v skladu z drugim odstavkom 203. člena uredbe o programih OZZ plačeval program zdravstvene vzgoje po prvem odstavku 203. člena uredbe o programih OZZ in mu določil plačilo glede na odstotek realiziranega letnega števila ur za izvajanje vsebin zdravstvene vzgoje v skupnem letnem planu učinkovitih ur na način, da mu je priznal 95 % pogodbeno dogovorjene vrednosti programa, ki ga prejmejo izvajalci. Zavod je UKC Ljubljana namesto 100 % pogodbeno dogovorjene vrednosti programa (oziroma 259.080 EUR) iz tega naslova priznal in plačal le 95 % pogodbeno dogovorjene vrednosti programa (oziroma 246.126 EUR) in mu zaradi navedenega za program zdravstvene vzgoje plačal za 12.954 EUR premalo.

Ukrep zavoda

Zavod je premalo izplačana sredstva izvajalcu poračunal pri obračunu prvega kvartala 2024.

3.2.2.1.c Sedmi odstavek 90. člena uredbe o programih OZZ določa, da bolnišnica načrtuje sredstva za citološke in patohistološke preiskave v odstotku od vračunanih sredstev za materialne stroške v specialistični zunajbolnišnični dejavnosti, ki se načrtuje v točkah (vključno s funkcionalno diagnostiko) ali storitvah (dermatologija, revmatologija, otorinolaringologija, pnevmologija). Skladno z osmim odstavkom se ta sredstva načrtujejo ločeno, bolnišnica pa jih obračunava kot ločeno zaračunljive zdravstvene storitve največ do višine načrtovanih sredstev v posamezni dejavnosti v deležu OZZ. Načrtovana sredstva se povečajo v primeru enkratnega dodatnega programa ali plačila preseganja programa v skladu z merili za obračun. 2. člen Uredbe o določitvi izbranih vrst zdravstvenih storitev, za izvajanje katerih se zagotovi plačilo po realizaciji⁵⁵, določa, da plačilo po realizaciji za izbrane zdravstvene storitve iz priloge te uredbe v delu, ki se nanaša na prve preglede, zajema plačilo prvih pregledov, vključno s plačilom vseh pripadajočih diagnostičnih in terapevtskih zdravstvenih storitev, ki omogočajo strokovno utemeljeno obravnavo pacientov. Plačilo po realizaciji za vsako posamezno izbrano vrsto zdravstvenih storitev iz Priloge te uredbe se zagotovi do vključno 31. 12. 2023. Pripadajoče diagnostične in terapevtske zdravstvene storitve zajemajo tudi citopatološke preiskave, ki se nanašajo na posamezne vrste zdravstvenih storitev. Zavod je 9 izvajalcem⁵⁶ citopatološke storitve plačeval po obračunskem pravilu iz sedmega odstavka 90. člena uredbe o programih OZZ, čeprav bi moral za te storitve zagotoviti plačilo po realizaciji skladno s 15. členom

⁵⁵ Uradni list RS, št. 93/23.

⁵⁶ Splošna Bolnišnica Celje 48 EUR, SB Izola 24 EUR, SB Jesenice 17.617 EUR, Klinika Golnik 3.917 EUR, SB Trbovlje 19.911 EUR, UKC Ljubljana 56.801 EUR, UKC Maribor 48 EUR, SB M. Sobota 37 EUR in SB Novo mesto 1.816 EUR.

ZNUSZSZ oziroma 2. členom Uredbe o določitvi izbranih vrst zdravstvenih storitev, za izvajanje katerih se zagotovi plačilo po realizaciji. Zavod je zato tem 9 izvajalcem za opravljene storitve skupno plačal za 100.219 EUR premalo.

Ukrep zavoda

Zavod je premalo izplačana sredstva izvajalcem poračunal pri obračunu prvega kvartala 2024.

3.2.2.1.d V skladu s 151. členom uredbe o programih OZZ izvajalci terciarne dejavnosti sprejmejo načrt dela v okviru terciarne dejavnosti, pri čemer opredelijo načrtovano porabo sredstev za terciar in ob koncu poslovnega leta posredujejo poročilo o realizaciji. Načrtovana in dejanska poraba sredstev vsebujeta namen porabe, količino in vrednost. Izvajalci posredujejo poročilo zavodu in Ministrstvu za zdravje. Poročilo o realizaciji terciarne dejavnosti so izvajalci dolžni izdelati za obdobje preteklega koledarskega leta skladno z merili za vrednotenje in Navodili zavoda o beleženju in obračunavanju storitev⁵⁷, in sicer vsako leto do 28. februarja. Če izvajalec terciarne dejavnosti zavodu ne posreduje poročila ali ga ne pripravi v zahtevani obliki, se v spornem delu poročila porabljena sredstva štejejo kot neutemeljena. V skladu s tretjim odstavkom 152. člena uredbe o programih OZZ izvajalec izvaja raziskovalne in razvojne projekte, katerih naročnik je ministrstvo. Če ministrstvo projektov ne definira, razvija svoje projekte ali projekte tujega naročnika (ki jih ta tudi financira), da opraviči status terciarnosti. V skladu s četrtem odstavkom 152. člena uredbe o programih OZZ izvajalec ob podpisu pogodbe z zavodom oziroma aneksa k pogodbi predloži seznam projektov, opredeljenih v svojem poslovnem in finančnem načrtu, in sicer v obliki, iz katere je razviden naslov projekta, naročnik projekta (tuji naročniki so navedeni le v primeru sofinanciranja projekta), kratek opis projekta, jasno opredeljeni cilji, datum začetka in predvideni datum zaključka projekta ter finančni načrt stroškov dela in materialnih stroškov za ta program. V Navodilih za poročanje realizacije programa terciarne dejavnosti v obdobju 1-12/2023 (v nadaljevanju: navodila za poročanje) je določeno, da so lahko v poročilu za terciar zajeti samo tisti projekti, ki jih je izvajalec predhodno dogovoril v pogodbi z zavodom. V skladu s šestim odstavkom 152. člena uredbe o programih OZZ izvajalec v poročilu zavodu za vsak projekt navede naslov, vrsto projekta (nacionalni, temeljni, aplikativni, administrativni), naročnika, mesto objave, trenutno stanje projekta, datum začetka in datum zaključka projekta. Za posamezen projekt izvajalec v poročilu navede tudi dejansko višino porabljenih sredstev za plače (II. bruto v deležu za določen projekt) in materialne stroške. Če je bil projekt sofinanciran, izvajalec navede tudi višino sofinanciranih sredstev za plače (II bruto) in materialne stroške. V skladu z navodili za poročanje se projekti in raziskave, ki jih je v celoti financiral zunanji naročnik, v poročilo ne vključijo. Navodila za poročanje vsebujejo tudi podrobnejša navodila o pripravi oziroma izpolnjevanju poročila o realizaciji terciarne dejavnosti. V skladu s petim odstavkom 152. člena uredbe o programih OZZ so do sredstev za terciar upravičeni projekti, ki se izvajajo v skladu s predvidenim terminskim planom. Projekt je končan, ko recenzent poda svoje mnenje o projektu in se ta tudi javno objavi. V navodilih za poročanje je tudi določeno, da morata biti poleg mnenja razvidna tudi naziv recenzenta in datum objave. Pri pregledu seznamov projektov, ki so jih izvajalci priložili k pogodbi z zavodom, in poročil o realizaciji terciarne dejavnosti smo ugotovili, da nekateri izvajalci⁵⁸ teh niso v celoti pripravili v skladu z določili uredbe o programih OZZ in navodil

⁵⁷ Gre za Navodilo o beleženju in obračunavanju zdravstvenih storitev in izdanih materialov z dne 1. 9. 2023.

⁵⁸ UKC Ljubljana, UKC Maribor, OI Ljubljana, Klinika Golnik, UPK Ljubljana, URI Soča in NIJZ.

za poročanje. Na seznam projektov so bili vključeni tudi projekti brez navedbe naslova, opisa projekta, ciljev projekta, finančnih in materialnih stroškov. V poročilu za terciar so bili vključeni tudi projekti, ki niso bili predhodno dogovorjeni v pogodbi z zavodom, in tudi taki, ki so bili v celoti financirani iz zunanjih virov. Nekateri projekti v poročilu niso imeli navedene ustrezne vrste projekta, naročnika projekta in mesta objave projekta. Prav tako niso imeli vsi zaključeni projekti javnih objav recenzij z navedbo naziva recenzenta in datumom objave. Zavod je sicer predložil dokumentacijo, iz katere je razvidno, da so odgovorne osebe preverile poročila o realizaciji terciarne dejavnosti in kakšen je bil obseg preveritev, vendar zgoraj opisane ugotovitve kažejo, da opravljene preveritve niso predstavljale zadostnega zagotovila, da so bila vsa sredstva terciarne dejavnosti, namenjena raziskavam in razvoju v znesku 7.822.996 EUR, izplačana upravičeno, to je v skladu z določbami 151. in 152. člena uredbe o programih OZZ.

3.2.2.1.e Uredba o programih OZZ v 227. členu določa plačilo mobilnega paliativnega tima, in sicer se realizirana vrednost izračuna na podlagi števila realiziranih storitev in cen storitev, ki so določene v Prilogi 1 uredbe o programih OZZ. Izvajalcu se prizna celotna pogodbeni vrednost programa, če v celoti izvede ali preseže načrtovani obseg programa oziroma če doseže vsaj 85 % načrtovanega programa, realizirana vrednost programa pa je višja ali enaka pogodbeni vrednosti. V drugih primerih se izvajalcu prizna realizirana vrednost, vendar ne višja od načrtovane vrednosti. Pri končnem letnem obračunu zavod upošteva dodaten kriterij, in sicer da realizacija storitev mobilnega paliativnega tima na daljavo oziroma brez prisotnosti pacienta ne sme presegati 66 % realizacije vseh storitev. Če izvajalec presega kriterij iz prejšnjega odstavka, se obveznost zavoda za plačilo zniža za 2 %. Zavod je pri obračunu programa mobilnega paliativnega tima SB Jesenice, ki je presegla načrtovani obseg programa, upošteval več kot celotno pogodbeno vrednost programa in ne le celotne pogodbene vrednosti programa, kot to določa 227. člen uredbe o programih OZZ, zato je SB Jesenice plačal za 11.736 EUR preveč.

Ukrepi zavoda

Zavod je preveč izplačana sredstva izvajalcem poračunal pri obračunu prvega kvartala 2024.

3.2.2.1.f Uredba o programih OZZ v prvem odstavku 6. člena določa, da če izvajalec 6 mesecev ne zagotavlja vsaj 85 % dogovorjenega programa posamezne podvrste zdravstvene dejavnosti, zavod z drugim izvajalcem dogovori začasni prevzem nerealiziranega programa in o tem obvesti Ministrstvo za zdravje. Zavod je z ZD Maribor sklenil Pogodbo o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2023⁵⁹, s katerim je začasno prenesel program parodontologija, zobne bolezni in endodontija od Zdravstvenega doma Ptuj k ZD Maribor, vendar Ministrstva za zdravje o navedenem začasnem prenosu ni obvestil, s čemer je ravnal v nasprotju s prvim odstavkom 6. člena uredbe o programih OZZ.

⁵⁹ Št. 1721-29/2023-MB-MJ z dne 21. 3. 2023 in Aneks št. 1, št. aneksa 1721-29/2023-MB-MJ - A1 z dne 16. 8. 2023; Aneks št. 2, št. aneksa 1721-29/2023-MB-MJ-A2 z dne 12. 12. 2023, Aneks št. 3, št. aneksa 1721-29/2023-MB-MJ-A3 z dne 12. 1. 2024

3.2.2.1.1 Oblikovanje cen storitev zdravstvene nege pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev

Plačilo zdravljenja in nege v socialnovarstvenih zavodih je zagotovljeno zavarovanim osebam z obveznim zavarovanjem na podlagi 23. člena ZZVZZ. Zdravstveno nego, kot del osnovne zdravstvene dejavnosti, za zavarovane osebe oziroma svoje oskrbovance izvajajo javni socialnovarstveni zavodi ter koncesionarji. Glede na zdravstveno stanje oskrbovancev in opravila zdravstvene nege oziroma dnevno porabo časa negovalnega tima na enega oskrbovanca se dneve oskrbe razvršča⁶⁰ po tipih nege, in sicer zdravstvena nega I, zdravstvena nega II, zdravstvena nega III in najzahtevnejša zdravstvena nega. Zavod je v letu 2023 izvajalcem, ki opravljajo dejavnost, plačal 212.296.027 EUR⁶¹. Cene storitev zdravstvene nege so določene z uredbo o programih OZZ⁶². Preverili smo, kako je bil oblikovan predlog cen zdravstvene nege I, II in III ter cen najzahtevnejše zdravstvene nege, saj je moral zavod za namen pogajanj z deležniki pripraviti predlog dogovora, ki je obsegal tudi pripravo izhodišč za oblikovanje cen programov oziroma storitev in kalkulacije za planiranje in financiranje programov zdravstvenih storitev, posamezni elementi za oblikovanje cen pa so bili v uredbi o programih OZZ določeni enako ali smiselno enako kot v predlogih dogovora, ki jih je pripravil zavod.

Zavod je na podlagi 63. člena ZZVZZ za namen pogajanj z deležniki pripravil in Ministrstvu za zdravje 27. 9. 2022 v soglasje poslal predlog dogovora s pojasnilom, da bo po uskladitvi izhodišč, ki vplivajo na vrednotenje programov, treba izvesti preračune vrednosti programov oziroma cen iz prilog predloga dogovora⁶³. Ministrstvo za zdravje je konec oktobra 2022 od zavoda zahtevalo dopolnitev predloga splošnega dogovora ob dodatnem upoštevanju izdanih Smernic zdravstvene politike 2023⁶⁴ (v nadaljevanju: smernice zdravstvene politike)⁶⁵. Zavod je 14. 11. 2022 Ministrstvu za zdravje poslal dopolnjen predlog dogovora⁶⁶, vendar Ministrstvo za zdravje nanj ni podalo soglasja⁶⁷, saj bi zavod za realizacijo in uveljavitev dopolnjenega predloga potreboval 113.500.000 EUR dodatnih sredstev, česar ministrstvo ob podaji smernic zdravstvene politike ni moglo predvideti oziroma oceniti finančnih posledic predlaganih vsebin, hkrati pa je predvidelo, da bodo prihodki zavoda zadoščali za pokritje, kljub temu pa je zavod po mnenju ministrstva večinoma ustrezno dopolnil in pojasnil upoštevanje vsebine smernic zdravstvene politike. Posledično je vlada sprejela uredbo o programih OZZ.

⁶⁰ Merila za razvrščanje oskrbovancev po zahtevnosti zdravstvene nege so opredeljena z vsakokratnim dogovorom o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja.

⁶¹ Tekoči transferi v javne zavode, vključno s tekočimi transferi v javne zavode na podlagi zakonodaje Evropske unije in sporazumov o socialnem zavarovanju, so znašali 156.867.478 EUR. Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki, vključno s tekočimi izplačili drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki na podlagi zakonodaje Evropske unije in sporazumov o socialnem zavarovanju, so znašala 55.428.549 EUR.

⁶² V skladu s 76. členom uredbe o programih OZZ se nanašajo na celotno vrednost storitev, to je vrednost iz OZZ in vrednost iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

⁶³ Dopis št. 014-1/2022-DI/161 s Predlogom Splošnega dogovora za pogodbeno leto 2023 za namen pogajanja z deležniki in Prilogo 1 – Obrazložitev vključenosti posamezne smernice v predlog dogovora za namen pogajanj z deležniki.

⁶⁴ Št. 170-29/2022/1 z dne 12. 9. 2022.

⁶⁵ Predlog Splošnega dogovora za namen pogajanj z deležniki – podaja soglasja, št. 172-22/2022/18 z dne 25. 10. 2022.

⁶⁶ Št. 014-1/2022-DI/224.

⁶⁷ Sklep št. 172-2/2022/24 z dne 29. 11. 2022.

Predlog dogovora in dopolnjen predlog dogovora sta določala elemente za oblikovanje cen storitev enako, kot jih določa uredba o programih OZZ v 78. členu oziroma 66. člen ZZVZZ, in sicer plače, materialni stroški, amortizacija, drugi prejemki zaposlenih po kolektivni pogodbi in druge zakonske obveznosti.

Pri vračunavanju sredstev za plače v programe oziroma cene storitev se na podlagi 79. člena uredbe o programih OZZ upošteva načrtovano število delavcev posamezne vrste zdravstvene dejavnosti, plačni razred, znesek osnovne plače, sredstva za delovno dobo in dodatki, določeni s kolektivno pogodbo, ter sredstva za redno delovno uspešnost na podlagi drugega odstavka 82. člena uredbe o programih OZZ. Smiselno podobno sta določala tudi predlog in dopolnjen predlog dogovora. Tako predlog kot dopolnjen predlog in uredba določajo samodejno upoštevanje sprememb aneksov h kolektivni pogodbi v javnem sektorju, ki posega na področje plač v javnem sektorju, ali sprememb zakona, ki ureja sistem plač v javnem sektorju, oziroma drugega predpisa, ki ureja navedeno področje, v kalkulacijah cen storitev.

Način vračunavanja osnovnih plačnih razredov v programih oziroma cenah storitev po dejavnostih določa Priloga 5 – Vvkalkulirani plačni razredi, ki je sestavni del uredbe o programih OZZ. Vvkalkuliran plačni razred za program zdravstvene nege I, določen v štirinajstem odstavku Priloge 5, je 29. plačni razred, vkalkuliran plačni razred zdravstvene nege II je 30. plačni razred, zdravstvene nege III je 33. plačni razred, za najzahtevnejšo zdravstveno nego pa je vkalkulirani plačni razred 34. Enake plačne razrede za posamezne tipe zdravstvenih neg sta določala predlog dogovora in dopolnjen predlog dogovora.

Uredba o programih OZZ nadalje v členih od 80. do 84. določa vračunavanje sredstev za delovno dobo v višini 6,44 % vračunane osnovne plače in dodatkov po kolektivni pogodbi, zakonskih obveznosti izvajalca v višini 16,10 % od vračunanih bruto plač ter vračunavanje sredstev za regres, jubilejno nagrado, odpravnino in premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Vračunavanje prej omenjenih obveznosti izvajalcev je bilo enako določeno v predlogu in dopolnitvi predloga.

Materialni stroški se na podlagi 85. člena uredbe o programih OZZ izračunavajo po normativih, določenih v Prilogi 1 uredbe o programih OZZ – Kalkulacije za planiranje in financiranje programov zdravstvenih storitev (v nadaljevanju: Priloga 1 uredbe o programih OZZ), ravno tako se na podlagi dogovorjenih normativov iz Priloge 1 uredbe o programih OZZ izračunava amortizacija. Sestavni del materialnih stroškov so tudi namenska sredstva za informatizacijo, ki se v kalkulacijah v skladu s četrtem odstavkom 85. člena uredbe o programih OZZ prikazujejo ločeno. Predlog in dopolnitev predloga dogovora sta določala enak način vračunavanja materialnih stroškov, amortizacije in namenskih sredstev za informatizacijo.

Na podlagi prej opisanih določil so v Prilogi 1 uredbe o programih OZZ določene cene po vrstah in podvrstah programa v socialnovarstvenem zavodu. Določene so cene zdravstvene nege I, II in III za posamezen tip splošnega socialnega zavoda. Splošni socialni zavodi se razvrščajo v tip A, tip B (kamor sodijo tudi varstveno-delovni centri (domsko varstvo VDC) ter tip C. Cena najzahtevnejše zdravstvene nege je določena neodvisno od tipa splošnega socialnega zavoda. Na enak način so bile razvrščene cene po vrstah in podvrstah programa v socialnovarstvenem zavodu in tipu socialnovarstvenih zavodov v predlogu dogovora in dopolnitvi predloga dogovora.

Priloga 15 uredbe o programih OZZ določa tip izvajalca zdravstvene nege in število mest po posameznih enotah pri posameznih izvajalcih, ki izvajajo dejavnost v več enotah ali več dejavnosti.

Priloga 15 določa tudi normativ dela za storitev "dan zdravstvene nege" v domovih za starejše, posebnih socialnovarstvenih zavodih in varstveno delovnih centrih (tip A, B in C). Tako je za zdravstveno nego I, II in III določeno število delavcev na posteljo na dan. Normativ dela za zdravstveno nego I znaša 0,1443 delavca na posteljo na dan, pri čemer se upošteva 1 tehnik zdravstvene nege na 30 postelj, 1 diplomiran fizioterapevt/višji fizioterapevt na 250 postelj, 1 diplomirana medicinska sestra na 245 postelj, 1 diplomiran delovni terapevt/višji delovni terapevt na 300 postelj, 1 bolničar – negovalec na 16,18 postelje, 1 strežnica na 25,50 postelje in 1 zdravnik specialist na 2.000 postelj. Na smiselno podoben način je določeno število delavcev na posteljo na dan za nego II in znaša 0,2063 delavca na posteljo na dan. Za nego III znaša normativ dela 0,2996 delavca na posteljo na dan. Normativ dela za najzahtevnejšo zdravstveno nego ni določen. Predlog dogovora in dopolnitev predloga dogovora sta v Prilogi SVZ-2 določala enak normativ.

Priloga 1 uredbe o programih OZZ določa cene zdravstvenih storitev, med drugim zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege. Pri izračunu kalkulacije cene se upoštevajo zneski bruto plače II, regresa, jubilejne nagrade, odpravnine in kolektivnega zavarovanja, materialni stroški, amortizacija in sredstva za informatizacijo. Element cene, in sicer bruto plača II, se za posamezno ceno zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege izračuna ob upoštevanju normativa dela za posamezno vrsto dela glede na standard, ki je 1.000 zdravstvenih neg na leto, ter ob upoštevanju dodatka za delovno dobo in delovno uspešnost ter dodatkov po kolektivni pogodbi in sredstev za zakonske obveznosti. Način oblikovanja cen zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege je enak tako v predlogu dogovora, dopolnjenem predlogu dogovora kot v uredbi.

Ugotovili smo, da je zavod pri določitvi predloga cene zdravstvene nege I, zdravstvene nege II in zdravstvene nege III ter najzahtevnejše zdravstvene nege upošteval v predlogu dogovora in dopolnitvi predloga dogovora vse elemente za oblikovanje cen programov in storitev, ki jih določa 66. člen ZZVZZ ter jih je določila tudi uredba o programih OZZ, in sicer plače in druge prejemke v skladu s predpisi, kolektivnimi pogodbami in drugimi splošnimi akti, materialne stroške, amortizacijo in druge zakonske obveznosti. Pri elementu plače je zavod upošteval višino plačnega razreda, določenega za posamezno vrsto nege, ter normativ dela za posamezno vrsto dela na 1.000 zdravstvenih neg na leto. Poleg tega je upošteval sredstva za delovno dobo v višini 6,44 % vračunane osnovne plače, 13,37 % oziroma 26,28 % vrednosti dodatkov po kolektivni pogodbi in sredstva za redno delovno uspešnost v višini 2 %.⁶⁸ Upošteval je tudi 16,1 % od vračunanih bruto plač za zakonske obveznosti izvajalca. Ravno tako je upošteval sredstva za regres, jubilejne nagrade, odpravnine in sredstva za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Zavod je navedel, da je materialne stroške, amortizacijo in namenska sredstva za informatizacijo upošteval na podlagi vrednosti teh kalkulativnih elementov preteklega leta.

Zavod je določil predloge cen zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege ob upoštevanju vseh kalkulativnih elementov za oblikovanje cen, ki so določeni v 66. členu ZZVZZ, vendar za kalkulativne elemente materialni stroški, amortizacija in sredstva za informatizacijo ni podal podrobnejše specifikacije (sestave) oziroma načina izračuna posameznega kalkulativnega elementa, pojasnil je le, da se je vrednost teh kalkulativnih elementov določila v preteklosti in se med

⁶⁸ Višina plačnega razreda za posamezno vrsto nege se je zadnjič spremenila leta 2022. Upoštevani odstotki dodatka za delovno dobo in odstotki dodatkov po kolektivni pogodbi se v zadnjih 5 letih niso spreminjali.

leti valorizirala. Zavod ni pojasnil, na katerih predpostavkah so ti kalkulatívni elementi določeni oziroma kako so razčlenjeni niti ali je ustreznost načina določitve njihove vrednosti kdaj preverjal in ponovno potrdil (in zakaj ne). Poleg tega zavod ni preverjal ustreznosti višine sredstev za delovno dobo in višine upoštevanih dodatkov po kolektivni podobi (ustreznost deleža glede na vračunane osnovne plače). Ravno tako zavod ni pojasnil, katera delovna mesta so upoštevana v normativu dela najzahtevnejše zdravstvene nege. Normativ po posameznem delovnem mestu, kot je to določeno za nege I, II in III, za najzahtevnejšo zdravstveno nego ni določen. Zavod je pojasnil, da je pri določanju predloga cen zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege upošteval z deležniki usklajeno višino plačnega razreda za posamezno vrsto nege in normativ dela na standard, ki je 1.000 zdravstvenih neg na leto. Zavod ni pojasnil, kdaj je uskladitev potekala, na kakšen način so bile vrednosti določene in ali je kdaj preverjal ustreznost dogovorjene vrednosti plačnega razreda za posamezno vrsto nege, normativa dela ter standarda, ki je 1.000 zdravstvenih neg na leto. Zavod ni predložil stroškovnih analiz, morebitnih preveritev pri izvajalcih oziroma druge dokumentacije, iz katerih bi bilo mogoče razbrati, kako so bile določene vrednosti kalkulatívni elementov materialni stroški, amortizacija in sredstva za informatizacijo ter katera delovna mesta so upoštevana v normativu dela najzahtevnejše zdravstvene nege.

Pojasnilo zavoda

Materialni stroški v cenah storitev vključujejo vse druge materialne stroške, potrebne za izvajanje storitev. Natančne specifikacije zavod nima, saj je bila vrednost materialnih stroškov določena na pogajanjih s partnerji že pred leti in se je nato valorizirala. Kadrovske normativ za najzahtevnejšo zdravstveno nego se lahko izračuna iz števila delavcev na posteljo na dan (1,15 delavca) in je 0,41975, vendar normativ po posameznem delovnem mestu ni določen tako, kot je določen za zdravstveno nego I, II in III. V Prilogi 22 uredbe o programih OZZ so določene značilnosti zavarovanih oseb, ki potrebujejo najzahtevnejšo nego, pogoji za izvajanje in razvrščanje ter potrebna dokumentacija.

Skupnost socialnih zavodov Slovenije (v nadaljevanju: SSZS) je zavodu novembra 2022 predlagala več sprememb, ki so se nanašale na dejavnost socialnih zavodov⁶⁹. Med drugim je podala predlog za spremembo kalkulatívni elementov plač tako, da bi se enemu izmed izvajalcev zdravstvene nege priznalo dodaten kader zaradi izvajanja podaljšane bolnišnične rehabilitacije bolnikov po preboleli možganski kapi. Nadalje je SSZS predlagala vračunavanje sredstev za regres za prehrano in povračil stroškov prevoza na delo in z dela v vrednost programov oziroma ceno zdravstvenih storitev, kajti v kalkulatívni elementu materialnih stroškov povračilo regresa za prehrano in prevoza na delo ter z dela ni opredeljeno. SSZS je predlagala tudi spremembo normativa dela v domovih za starejše in posebnih zavodih za zdravstveno nego I, II in III. V domovih za starejše je SSZS predlagala spremembo potrebnega kadra za zdravstveno nego I iz 0,1443 na 0,2383 delavca na posteljo na dan, iz 0,2063 na 0,3452 delavca na posteljo na dan za zdravstveno nego II in iz 0,2871 na 0,4713 delavca na posteljo na dan za zdravstveno nego III. Svoj predlog spremembe kadrovskega normativa je utemeljila s Kadrovskimi standardi in normativi v zdravstveni in babiški negi⁷⁰ in meni, da predlog odraža minimalno kadrovsko zasedbo, ki bi še zagotovila varno in kakovostno izvajanje zdravstvene nege za izvajalce in oskrbovance, ter takšne delovne pogoje, v katerih delavci ne bi izgorevali in zapuščali

⁶⁹ Št. 173/2022 z dne 7. 11. 2022.

⁷⁰ Ljubljana: Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, 2021.

poklica. SSZS je predlagala tudi povečanje normativa zdravnika specialista na 0,01 specialista na posteljo na dan pri negi I in II, pri negi III pa na 0,013 zdravnika. Ravno tako je predlagala nov tipe zdravstvene nege (zdravstvena nega III a), ki se nanaša na nego pacientov z endotrahealno kanilo.

Zavod se do predlogov SSZS ni opredelil – ne o njihovi vključitvi in ne o razlogih za zavrnitev.

Pojasnilo zavoda

Zavod za splošni dogovor za leto 2023 ni prejel soglasja ministra, pristojnega za zdravje, zato je splošni dogovor nadomestila uredba. To pomeni, da deležniki posameznih predlogov niso obravnavali.

Preverili smo, ali je zavod spremljal, če so predlogi cene zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege določeni realno oziroma ali je zavod pristopil k pripravi sprememb kalkulacij cen in vrednotenju zdravstvenih programov. Tudi smernice zdravstvene politike podajajo izhodišča priprave kalkulacij cen in v točkah 4 in 11 poglavja 3.1 določajo, da naj bi cene zdravstvenih programov v najvišji možni meri odražale dejanske stroške, pri čemer se sledi zahtevam vodenja stroškov po pacientu ter se preveri usklajenost kadrovskih standardov na področju zdravstvene nege v kalkulacijah za planiranje in financiranje programov v skladu s sprejetimi Poklicnimi kompetencami in aktivnostmi izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago⁷¹ (v nadaljevanju: poklicne kompetence). Ugotovili smo, da je zavod vsebine poklicnih kompetenc vključil v predlog dogovora in dopolnitev predloga dogovora in spremenil sestavo vkalkuliranega kadra tako, da se je tehnik zdravstvene nege nadomestil z diplomirano medicinsko sestro, vendar te spremembe zavod ni predlagal pri dejavnosti zdravstvene nege⁷², čeprav tako predlog kot dopolnitev predloga v okviru normativa dela za storitev "dan zdravstvene nege" v domovih za starejše, posebnih socialnovarstvenih zavodih in varstveno-delovnih centrih v okviru normativov za zdravstveno nego I, II in III upoštevata tako tehnika zdravstvene nege kot diplomirano medicinsko sestro.

Pojasnilo zavoda

Zavod je kot nosilec zdravstvenega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo in kot plačnik storitev dolgotrajne oskrbe identificiral tveganje prepletanja oziroma nejasne razmejitve storitev zdravstvene nege, ki so plačane iz OZZ, in zdravstvene nege, plačane iz obveznega socialnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo (v nadaljevanju: OZDO). Ker je nega v OZZ plačana po modelu svežnjev (vse potrebne dnevne storitve so oblikovane v sveženj storitev, ki je vedno plačan v celoti), v OZDO pa je glede na objavljeni pravilnik o storitvah predvideno plačevanje po storitvah, bi bila možna boljša razmejitev, če bi bilo plačevanje v OZZ tudi zasnovano na storitvenem principu. Ta ugotovitev je bila podlaga za odločitev, da je treba model plačevanja nege v socialnovarstvenih zavodih prenoviti in izdelati storitveni model. Predlog formalno ni bil vključen v program dela 2024, ker zaradi prioritetenega razvoja drugih modelov, med njimi predvsem celovite prenove skupin primerljivih primerov (sistema SPP), ni bilo zadostnih kadrovskih virov za realizacijo. Zavod si zato prizadeva pridobiti ustrezen kader za realizacijo naloge. Glede na to, da pristojna ministrstva, predvsem Ministrstvo za solidarno prihodnost,

⁷¹ Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, junij 2021, [URL: https://www.zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2021/07/Z-PoklicneKompetence_2021_splet.pdf], 22. 10. 2024

⁷² Zavod je predlagal spremembe za dejavnost dialize I, oralne in maksiofacialne kirurgije, psihiatrije, antikoagulantne ambulante.

še niso podala odziva na zavodova opozorila o prešibki razmejitvi storitev ter da je za to predvidoma potrebna dopolnitev predpisov, naloga ni časovno kritična, poleg tega lahko spremenjene odločitve vplivajo tudi na odločitev glede vrste novega modela plačevanja nege.

Kljub pojasnilu zavoda o prepletanju storitev zdravstvene nege, plačane iz OZZ, in zdravstvene nege, plačane iz OZDO, ter o omejenih kadrovskih virih zavoda menimo, da bi moral zavod pristopiti vsaj k presoji, ali je način določanja priprave predloga kalkulacije cen zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege ustrezen, in po potrebi k načrtu prenove načina priprave predloga kalkulacije, s čimer bi sledil smernicam zdravstvene politike, pri tem pa bi bilo smiselno in ustrezno tudi, da bi se vsaj za lastne potrebe opredelil tudi do morebitnih predlogov zainteresiranih subjektov.

3.3 Izdatki za blago in storitve ter investicijski odhodki

Zavod je v letu 2023 izkazal za 20.269.101 EUR izdatkov za blago in storitve ter za 1.954.217 EUR investicijskih odhodkov. V letu 2023 je zavod izvedel 36 postopkov oddaje javnih naročil, ki jih je bilo zaradi njihove ocenjene vrednosti treba izvesti po enem od postopkov iz Zakona o javnem naročanju⁷³ (v nadaljevanju: ZJN-3), od tega 24 odprtih postopkov, 7 postopkov naročil male vrednosti, 4 postopke naročil posebnih in socialnih storitev ter 1 konkurenčni postopek s pogajanjem ter se pridružil 2 skupnima javnima naročiloma Ministrstva za javno upravo.

3.3.1 Izdatki za blago in storitve

3.3.1.1 Javna naročila

3.3.1.1.a ZJN-3⁷⁴, ki je bil v veljavi v času izvajanja postopka oddaje javnega naročila storitev projektiranja informacijskih rešitev za področje mednarodnih zdravstvenih zavarovanj, je v prvem odstavku 75. člena določal, da mora naročnik iz sodelovanja v postopku javnega naročanja izključiti gospodarski subjekt, če pri preverjanju v skladu s 77., 79. in 80. členom tega zakona ugotovi ali je drugače seznanjen, da je bila gospodarskemu subjektu ali osebi, ki je članica upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa tega gospodarskega subjekta ali ki ima pooblastila za njegovo zastopanje ali odločanje ali nadzor v njem, izrečena pravnomočna sodba, ki ima elemente določenih kaznivih dejanj, ki so opredeljena v Kazenskem zakoniku⁷⁵ (v nadaljevanju: KZ-1). Skladno s 77. členom ZJN-3 lahko naročnik kot dokaz neobstoja razlogov za izključitev iz 75. člena zahteva potrdila, izjave in druga dokazila iz tega in 78. člena istega zakona. Kot zadosten dokaz, da ne obstajajo razlogi za izključitev iz prvega odstavka 75. člena, naročnik sprejme izpis iz ustreznega registra, kakršen je sodni register, če tega registra ni, pa enakovreden dokument, ki ga izda pristojni sodni ali upravni organ v Republiki Sloveniji, drugi državi članici ali matični državi ali državi, v kateri ima sedež gospodarski subjekt, in iz katerega je razvidno, da ne obstajajo razlogi za izključitev. Če država članica ali tretja država takih dokumentov in potrdil ne izdaja ali če ti ne zajemajo vseh

⁷³ Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 – ZOPNN-F.

⁷⁴ Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21 in 10/22.

⁷⁵ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo in 54/15.

primerov iz prvega in drugega odstavka ter b) točke četrtega in b) točke šestega odstavka 75. člena tega zakona, jih je mogoče nadomestiti z zapriseženo izjavo, če ta v državi članici ali tretji državi ni predvidena, pa z izjavo določene osebe, dano pred pristojnim sodnim ali upravnim organom, notarjem ali pred pristojno poklicno ali trgovinsko organizacijo v matični državi te osebe ali v državi, v kateri ima sedež gospodarski subjekt. Skladno z 89. členom ZJN-3 naročnik odda javno naročilo na podlagi meril po tem, ko preveri, da je ponudba skladna z zahtevami in pogoji, določenimi v obvestilu o javnem naročilu ter v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila, in je ponudbo oddal ponudnik, pri katerem ne obstajajo razlogi za izključitev iz 75. člena ter izpolnjuje pogoje za sodelovanje ter pravila in merila, ki so bila določena. Na podlagi drugega odstavka 89. člena ZJN-3 naročnik pred oddajo javnega naročila preveri obstoj in vsebino podatkov oziroma drugih navedb iz ponudbe ponudnika, kateremu se je odločil oddati javno naročilo. Zavod je marca 2022 objavil obvestilo o naročilu storitev projektiranja informacijskih rešitev za področje mednarodnih zdravstvenih zavarovanj⁷⁶ in v razpisni dokumentaciji med drugim določil razloge za izključitev iz sodelovanja v postopku oddaje javnega naročila, kot jih predpisuje 75. člen ZJN-3. Za dokazovanje izpolnjevanja pogojev iz prvega odstavka 75. člena je zavod določil, da morajo ponudniki predložiti bodisi pooblastilo za pridobitev podatkov iz kazenske evidence bodisi ustrezne registrske izpise oziroma enakovredne dokumente pristojnega organa, iz katerih je razvidno, da izključitveni razlogi iz prvega odstavka 75. člena ne obstajajo. Ponudbo je oddal samo ponudnik TIS d.o.o., ki mu je zavod javno naročilo oddal in z njim 30. 6. 2022 sklenil Pogodbo o storitvah projektiranja informacijskih rešitev za področje mednarodnih zdravstvenih zavarovanj. Zastopnik in prokurist družbe TIS d.o.o. sta bila tuja državljana s prebivališčem v tujini, zavod pa je v postopku preverjanja izpolnjevanja razlogov za izključitev iz 75. člena ZJN-3 za navedeni osebi pridobil le potrdili o nekaznovanosti slovenske kazenske evidence, čeprav bi moral pridobiti potrdili o nekaznovanosti iz matičnih držav tujih fizičnih oseb. Zavod je z navedenim dejanjem kršil prvi in drugi odstavek 89. člena v povezavi s prvim odstavkom 75. člena ZJN-3. Promet z izvajalcem je v letu 2023 na podlagi sklenjene pogodbe o izvedbi javnega naročila znašal 95.866 EUR.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pri postopku javnega naročila opravil pregled ponudbe in dokazil o neizpolnjevanju izključitvenih razlogov, pridobljenih na podlagi ZJN-3, ki je veljal pred novelo ZJN-3D, ki velja od 2. 4. 2023 in ki je besedilo 75. člena ZJN-3 spremenila. ZJN-3 je pred uveljavitvijo novele ZJN-3D določal, da se izključitveni razlog nanaša na elemente kaznivih dejanj, ki so opredeljena v KZ-1, kar je po mnenju zavoda pomenilo, da se je dokazilo o neizpolnjevanju tega izključitvenega razloga lahko pridobilo zgolj iz slovenskih kazenskih evidenc. Šele z novelo ZJN-3D pa je zakonodajalec dodal besedilo, ki se nanaša na preverjanje primerljivih kaznivih dejanj, ki so jih izrekla tuja sodišča, s čimer je bilo naročniku podeljeno pooblastilo in možnost pridobivati potrdila iz tujih držav. V kolikor bi naročnik potrdila tujih sodišč pridobival že prej, bi presegel zakonsko normo, opredeljeno v 75. členu takrat veljavnega ZJN-3, prav tako pa taka potrdila niti ne bi služila svojemu namenu, saj ne bi mogla dokazovati elementov kaznivih dejanj, ki so opredeljena v KZ-1. Poleg tega iz določbe 77. člena izhaja, da se lahko pridobivajo zgolj dokazila, ki se nanašajo na gospodarski subjekt, pri čemer prebivališče ali država fizičnih oseb (članov upravnega, vodstvenega ali nadzornega organa) niti ni nikjer opredeljeno. Glede na vse

⁷⁶ JN002054/2022.

navedeno zavod meni, da je s pridobitvijo dokazil pri slovenskih organih zadostil preveritvi razlogov za izključitev iz prvega odstavka 75. člena ZJN-3.

Novela ZJN-3D ni uvedla spremembe pri preverjanju izpolnjevanja razlogov za izključitev, temveč je zapis kaznivih dejanj, navedenih v 75. členu ZJN-3, zgolj uskladila s KZ-1 na način, da je jasno, da besedilo poleg domačih zajema tudi obsodbe pred tujimi sodišči za primerljiva kazniva dejanja⁷⁷. Zavod bi moral za primerljiva kazniva dejanja, kot jih predpisuje prvi odstavek 75. člena ZJN-3 in so opredeljena v KZ-1, pridobiti potrdilo iz kazenske evidence oziroma drugega ustreznega registra matične države zastopnika oziroma prokurista, saj bi le tako zadostil dolžnosti preveritve razlogov za izključitev iz prvega odstavka 75. člena ZJN-3.

3.3.1.1.b Prvi odstavek 77. člena ZJN-3 določa, da lahko naročnik zahteva potrdila, izjave in druga dokazila kot dokaz neobstoja razlogov za izključitev iz 75. člena in kot dokaz izpolnjevanja pogojev za sodelovanje v skladu s 76. členom ZJN-3. Skladno z devetim odstavkom 77. člena ZJN-3 lahko naročnik podatke, ki se vodijo v uradnih evidencah in ponudnik zanje ni predložil dokazila sam, v uradnih evidencah preveri z uporabo enotnega informacijskega sistema, ki ga vodi ministrstvo, pristojno za javna naročila. Zavod je februarja 2023 objavil obvestilo o naročilu storitev vzpostavitve in izvajanja storitev varnostno-operativnega centra (SOC)⁷⁸. V razpisni dokumentaciji je določil razloge za izključitev iz sodelovanja v postopku oddaje javnega naročila, kot jih predpisuje 75. člen ZJN-3. V postopku javnega naročila je prejel 4 ponudbe, po razvrstitvi z uporabo meril pa je bila najugodnejša ponudba ponudnika Telekom Slovenije d.d., ki mu je javno naročilo oddal in z njim sklenil Pogodbo o vzpostavitvi in izvajanju storitev varnostno-operativnega centra⁷⁹. Zavod v postopku pred oddajo naročila za izbranega izvajalca Telekom Slovenije d.d. ni preveril izpolnjevanja pogojev iz drugega in četrtega odstavka 75. člena ZJN-3, kar pomeni kršitev prvega odstavka 89. člena ZJN-3 v povezavi s prvim odstavkom 75. člena ZJN-3. Promet je na podlagi pogodbe o izvedbi javnega naročila, sklenjene z izvajalcem Telekom Slovenije d.d., v letu 2023 znašal 39.108 EUR.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da dokazil o preveritvi izpolnjevanja izključitvenih pogojev za ponudnika Telekom Slovenije d.d. v svoji dokumentaciji iz neznanega razloga ne najde (predvideva, da je bil dokument nenamerno izbrisan ali pomotoma neustrezno hranjen), da pa je bilo preverjanje ponudnika v fazi pregleda ponudb izvedeno, tako kot je bilo izvedeno preverjanje obeh podizvajalcev. Zavod je naknadno 4. 4. 2024 izvedel preverjanje v eDosjeju, iz katerega izhaja, da je ponudnik Telekom Slovenije d.d. na dan 8. 3. 2023 izpolnjeval zakonske pogoje.

3.3.1.1.c Uredba o zelenem javnem naročanju⁸⁰ določa predmete javnega naročanja, za katere je obvezno upoštevanje okoljskih vidikov. Upoštevanje okoljskih vidikov v postopkih javnega naročanja je obvezno tudi za javna naročila čistil in storitev čiščenja, pri oddaji katerih mora naročnik, skladno s 24. točko drugega odstavka 6. člena Uredbe o zelenem javnem naročanju, izpolniti cilj, da delež univerzalnih čistil, ki ustrezajo zahtevam za pridobitev znaka za okolje EU za čistila za trdne površine

⁷⁷ Navedeno izhaja iz Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnem naročanju, EVA 2022-3130-0030.

⁷⁸ JN000649/2023.

⁷⁹ Št. 430-66/2022-DI/72 z dne 17. 4. 2023.

⁸⁰ Uradni list RS, št. 51/17, 64/19, 121/21 in 132/23.

glede merila strupenosti za vodno okolje ter zahtevam za pridobitev znaka za okolje EU za čistila za trdne površine glede merila o izključenih in omejenih snoveh, znaša glede na prostornino vseh artiklov univerzalnih čistil najmanj 30 %. Naročnik v postopek javnega naročanja vključi okoljske vidike tako, da jih opredeli na enega ali več naslednjih načinov: v tehničnih specifikacijah kot tehnični standard, zahtevo glede delovanja, funkcionalnost ali drugo značilnost predmeta javnega naročanja, kot izključitveni razlog, kot pogoj za sodelovanje ponudnika pri javnem naročilu, kot merilo za oddajo javnega naročila ali kot posebno določilo pogodbe o izvedbi javnega naročila. Zavod je februarja 2023 objavil obvestilo o naročilu okolju prijaznih storitev čiščenja poslovnih prostorov z dobavo okoljsko manj obremenjujočega sanitarno higienskega materiala in čistil⁸¹. Zavod je v razpisni dokumentaciji⁸² kot čistila, za katera je obvezno zeleno javno naročanje, določil univerzalna čistila, namenjena čiščenju tal, sten, stropov in drugih nepremičnih površin glede na vrsto talne, stropne, stenske in druge obloge. Za navedena čistila je določil zahtevo, da morajo dosegati obvezni okoljski cilj iz veljavne Uredbe o zelenem javnem naročanju, še zlasti pa ne smejo biti razvrščena in označena z enim ali več stavki za nevarnost po Uredbi (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006⁸³, ki jih je v nadaljevanju tudi navedel, med temi tudi H412 Škodljivo za vodne organizme z dolgotrajnimi učinki. Ponudbo je v postopku javnega naročila oddal tudi ponudnik Megaform d.o.o., ki je kot univerzalno čistilo ponudil čistilo Peak clean uni in za katerega je v ponudbi predložil varnostni list, iz katerega pa izhaja, da je čistilo označeno s stavkom za nevarnost H412, kar ni skladno z določbami razpisne dokumentacije. Zavod je pogodbo s ponudnikom sklenil 22. 5. 2023⁸⁴. Ker je zavod v tehničnih specifikacijah navedel, da čistilo ne sme biti označeno s stavkom za nevarnost H412, bi moral ponudbo ponudnika Megaform d.o.o. zaradi ponujenega neustreznega čistila označiti za nedopustno ter jo izločiti iz postopka javnega naročanja. Promet na podlagi sklenjene pogodbe z izvajalcem Megaform d.o.o. je v letu 2023 znašal 92.142 EUR.

Pojasnilo zavoda

Zavod je pojasnil, da je čistilo Peak clean uni, ki ga uporablja izvajalec Megaform d.o.o. univerzalno čistilo, ter da je izvajalec zanj skladno z zahtevo naročnika v razpisnem obrazcu V-5 Tehnične specifikacije – splošno predložil ustrezna dokazila, in sicer izjavo proizvajalca ECOLAB d.o.o., da vsa čistilna sredstva iz nabora Clean (uni, sani, glass) ne vsebujejo potisnega plina, zato ustrezajo temeljnim zahtevam in so ob pravilni uporabi skladna z Uredbo o zelenem javnem naročanju, ter varnostni list, iz katerega izhaja, da je skladen z Uredbo (ES) 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES⁸⁵. Univerzalna čistila je treba uporabljati skladno z navodili ter jih ustrezno redčiti.

⁸¹ JN000652/2023.

⁸² Dokument Specifikacije predmeta javnega naročila z oznako OSZ-SKU-ČŠ-5-004/23-S.

⁸³ UL L 353 z dne 31. 12. 2008.

⁸⁴ Št. 055/23-DIR.

⁸⁵ UL L 396 z dne 30. 12. 2006.

Zavod bi moral ponudbo ponudnika Megaform d.o.o. izločiti iz postopka javnega naročanja brez pozivanja, saj je bila ponudba v neskladju z razpisno dokumentacijo v delu, ki se veže na tehnične specifikacije, zaradi česar popravek ali dopolnitev ponudbe ni dopustna.

3.3.1.1.d Skladno z drugim odstavkom 93. člena ZJN-3 lahko naročnik določi pogoje in načine zavarovanja resnosti ponudbe, dobro izvedbo posla ali odpravo napak v garancijski dobi. Uredba o finančnih zavarovanjih pri javnem naročanju⁸⁶ (v nadaljevanju: uredba o finančnih zavarovanjih) v tretjem odstavku 4. člena določa, da mora vrsto, višino, rok veljavnosti in primerne instrumente finančnega zavarovanja, rok in način predložitve instrumenta naročniku, pravila o unovčenju ter krajevno pristojnost za reševanje sporov med naročnikom – upravičencem zavarovanja in garantom naročnik določiti v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila ali objavljenem povabilu k sodelovanju. 7. člen uredbe o finančnih zavarovanjih določa, da če naročnik zahteva finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti, mora v razpisni dokumentaciji določiti tudi, da pogodba o izvedbi javnega naročila postane veljavna pod pogojem, da izbrani ponudnik predloži finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. Zavod je decembra 2022 pričel s postopkom javnega naročila za storitve vzdrževanja programske opreme SPIS, eHRM in Event Track⁸⁷, javno naročilo je bilo izvedeno v obliki pogajanj brez predhodne objave. Zavod je v razpisni dokumentaciji določil, da mora izbrani ponudnik najkasneje v roku 10 dni od sklenitve pogodbe o izvedbi naročila kot pogoj za njeno veljavnost naročniku predložiti zahtevano originalno zavarovanje v višini 5 % pogodbene vrednosti z DDV z veljavnostjo še 30 dni po izteku veljavnosti pogodbe. Enako določbo vsebuje tudi Pogodba o storitvah vzdrževanja programske opreme SPIS, eHRM in Event Track⁸⁸, ki jo je zavod z izbranim ponudnikom SRC d.o.o. sklenil 16. 2. 2023. Finančno zavarovanje mora biti skladno s sklenjeno pogodbo veljavno še 30 dni po izteku veljavnosti pogodbe, pri čemer je v 3. členu pogodbe kot konec veljavnosti pogodbe določeno "z iztekom 3 let od začetka uporabe", kot začetek uporabe pa "naslednji dan po izčrpanju finančnih sredstev po Pogodbi o storitvah vzdrževanja programske opreme SPIS, eHRM in Event Track, št. 430-11/2020-DI/50, kot to izhaja iz drugega odstavka 21. člena pogodbe". Pogodba, sklenjena februarja 2023, se je začela uporabljati 3. 3. 2023. Skladno z razpisno dokumentacijo in sklenjeno pogodbo je izbrani ponudnik SRC d.o.o. 22. 2. 2023 predložil bančno garancijo za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti⁸⁹, izdano 21. 2. 2023 s strani NLB d.d. v višini 29.658 EUR in z veljavnostjo do 18. 3. 2026 do 14. ure. Ker se je pogodba začela uporabljati 3. 3. 2023, bo njena veljavnost potekla 3. 3. 2026, zato bi morala biti predložena garancija veljavna vsaj do 2. 4. 2026 in ne samo do 18. 3. 2026, kot je to določeno na predloženi garanciji izbranega izvajalca. Predložena garancija zato ni skladna s sklenjeno pogodbo. Realizacija po sklenjeni pogodbi z izvajalcem SRC d.o.o. je v letu 2023 znašala 142.752 EUR.

Pojasnilo zavoda

Ob podpisu pogodbe je bil edini datum, s katerim je banka lahko izdala finančno zavarovanje, datum podpisa pogodbe, saj je bil natančen začetek uporabe pogodbe (in s tem pogojen tudi konec veljavnosti pogodbe) datumsko še nedoločen. Zapis glede konca veljavnosti pogodbe je sledil načelu gospodarnosti in z njim zagotovil gospodarno in učinkovito porabo javnih sredstev, saj so bile cene storitev v Pogodbi

⁸⁶ Uradni list RS, št. 27/16.

⁸⁷ JN000684/2023.

⁸⁸ Št. 430-58/2022-DI/49.

⁸⁹ Št. MD2304800742.

o storitvah vzdrževanja programske opreme SPIS, eHRM in Event Track, št. 430-11/2020-DI/50 nižje od cen, ki jih je zavod glede na raziskavo trga pričakoval pri novoizvedenem naročilu. Glede na navedeno je izvajalec naročniku predložil edino možno, s koledarskimi datumi opremljeno zavarovanje, katerega veljavnost se izteče glede na datum sklenitve oziroma veljavnosti pogodbe (datum podpisa zadnje izmed pogodbenih strank, to je 16. 2. 2023), to je 18. 3. 2026. Zavod je imel do tega dne ves čas na voljo unovčljivo bančno garancijo, zato ni bil v ničemer oškodovan.

Glede na neobičajen način določitve konca veljavnosti sklenjene pogodbe bi moral zavod takoj, ko je bil datum pričetka uporabe pogodbe (in s tem tudi datum konca veljavnosti pogodbe) znan, zahtevati predložitev podaljšanega finančnega zavarovanja, tako da bi bilo predloženo finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti skladno s sklenjeno pogodbo.

Ukrep zavoda

Zavod je predložil dodatek k bančni garanciji št. MD2304800742 z dne 19. 9. 2024, s katerim je izvajalec podaljšal veljavnost do 2. 4. 2026, in s tem veljavnost finančnega zavarovanja prilagodil/podaljšal glede na datum začetka uporabe pogodbe.

3.3.1.2 Drugi izdatki

3.3.1.2.a Tretji odstavek 16. člena ZJU določa, da delodajalec javnemu uslužbencu ne sme zagotavljati pravic v večjem obsegu, kot je to določeno z zakonom, podzakonskim predpisom ali s kolektivno pogodbo, če bi s tem obremenil javna sredstva. Zavod je v letu 2023 za namen novoletnega obdarovanja otrok zaposlenih namenil 12.325 EUR⁹⁰ v obliki darilnih kartic v vrednosti 30 EUR za posamezno kartico. Za naveden izdatek ni podlage v veljavnih predpisih, zato je zavod ravnal v nasprotju s tretjim odstavkom 16. člena ZJU.

Pojasnilo zavoda

Zavod je upošteval določila Zakona o dohodnini (ZDoh-2)⁹¹, po katerem se darilo zaposlenim ne všteje v davčno osnovo delavca v primeru, kadar gre za darila, ki jih delodajalec podari otroku delojemalca (do starosti 15 let) v decembru, pri čemer vrednost darila ne sme presegati zneska 42 EUR. Ob tem je zavod poudaril, da so taka darila otrokom zaposlenih za delodajalca davčno priznan odhodek. Z vidika namenske porabe javnih sredstev je zavod izpostavil problem že nekaj let trajajoče kadrovske krize na trgu dela in težav pri pridobivanju novega kadra, zaradi česar si zavod z različnimi ukrepi prizadeva pozitivno motivirati zaposlene, pri čemer je obdarovanje otrok zaposlenih ob koncu leta z darili manjše vrednosti eden izmed načinov, s katerim zavod skrbi za vzbujanje pripadnosti oziroma lojalnosti zaposlenih ter njihovo zadovoljstvo.

⁹⁰ 12.291 EUR je zavod plačal 29. 12. 2023, 34 EUR pa v letu 2024.

⁹¹ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22 – odl. US, 158/22 in 131/23 – ZORZFS.

3.3.2 Investicijski odhodki

3.3.2.a Peti odstavek 89. člena ZJN-3 določa, da če so ali se zdijo informacije ali dokumentacija, ki jih morajo predložiti gospodarski subjekti, nepopolne ali napačne oziroma če posamezni dokumenti manjkajo, lahko naročnik zahteva, da gospodarski subjekti v ustreznem roku predložijo manjkajoče dokumente ali dopolnijo, popravijo ali pojasnijo ustrezne informacije ali dokumentacijo, pod pogojem, da je takšna zahteva popolnoma skladna z načeloma enake obravnave in transparentnosti, pri čemer se predložitev manjkajočega dokumenta ali dopolnitev, popravek ali pojasnilo informacije ali dokumentacije lahko nanaša izključno na takšne elemente ponudbe, katerih obstoj pred iztekom roka, določenega za predložitev prijave ali ponudbe, je mogoče objektivno preveriti. Če gospodarski subjekt ne predloži manjkajočega dokumenta ali ne dopolni, popravi ali pojasni ustrezne informacije ali dokumentacije, mora naročnik gospodarski subjekt izključiti. Zavod je julija 2023 objavil obvestilo o javnem naročilu gradbeno obrtniških in instalacijskih del za izvedbo sistema ogrevanja s toplotno črpalko voda-voda poslovne stavbe ZZZS, sedež OE Murska Sobota, pri katerih se upoštevajo okoljski vidiki⁹². V razpisni dokumentaciji je zavod določil, da mora imeti izbrani izvajalec v času veljavnosti pogodbe sklenjeno zavarovanje splošne in gradbene odgovornosti ter gradbeno zavarovanje pod pogoji, določenimi v razdelku VI. Povabila k sodelovanju v postopku javnega naročila z oznako OIJN-MS-GR-16-021/23-G⁹³ (v nadaljevanju: povabilo k sodelovanju), predložitev kopije veljavne zavarovalne pogodbe pa je odložni pogoj za veljavnost pogodbe o oddaji javnega naročila. Zavod je, z namenom dokazovanja izpolnjevanja navedene zahteve, v razpisni dokumentaciji določil, da mora ponudnik v svoji ponudbi predložiti tudi skenogram veljavne zavarovalne pogodbe (iz katere mora biti razvidno izpolnjevanje vseh naročnikovih zahtev iz razdelka VI. povabila k sodelovanju) ali izpolnjen in s strani zavarovalnice podpisan obrazec N-5 "Izjava zavarovalnice" o nameri sklenitve zavarovalne pogodbe (če ponudnikovo obstoječe zavarovanje ne izpolnjuje vseh naročnikovih zahtev iz razdelka VI. povabila k sodelovanju). Rok za oddajo ponudb se je iztekel 25. 7. 2023 ob 10. uri, ponudbo so oddali 3 ponudniki. Pri pregledu ponudbe ponudnika Blisk montaža d.o.o. je zavod ugotovil, da predloženi skenogram zavarovalne pogodbe oziroma zavarovalnih polic ne izpolnjuje v celoti zahtev iz razdelka VI. povabila k sodelovanju, zato je ponudnika, skladno s petim odstavkom 89. člena ZJN-3, pozval k dopolnitvi ponudbe, in sicer naj ponudbo dopolni s skenogramom veljavne zavarovalne pogodbe ali izpolnjenim in podpisanim obrazcem N-5 "Izjava zavarovalnice". Ponudnik je v roku ponudbo dopolnil z obrazcem N-5 "Izjava zavarovalnice" o nameri sklenitve zavarovalne pogodbe, ki je bila podpisana 31. 7. 2023, torej po poteku roka za oddajo ponudb. Zavod je sprejel ponudnikovo dopolnitev kot dopustno, čeprav je ta predložil dokazilo, ki je bilo izdano po poteku roka za oddajo ponudb in torej na dan poteka roka za oddajo ponudb ni obstajalo, takšno dopolnjevanje ponudbe pa skladno s petim odstavkom 89. člena ZJN-3 ni dopustno. Promet na podlagi sklenjene Pogodbe o izvedbi gradbeno-obrtniških in instalacijskih delih za izvedbo sistema ogrevanja s toplotno črpalko voda-voda poslovne stavbe ZZZS, sedež OE Murske Sobota⁹⁴ z izvajalcem Blisk montaža d.o.o. je v letu 2023 znašal 136.551 EUR.

⁹² JN004372/2023.

⁹³ Št. 430-28/2023-DI/54 z dne 5. 7. 2023.

⁹⁴ Št. 430-25/2023-DI/93 z dne 24. 8. 2023.

Pojasnilo zavoda

Zavod je v razpisni dokumentaciji določil, da morajo ponudniki med drugim v svoji ponudbi predložiti tudi izpolnjen in podpisan obrazec N-4 "Izjava o sposobnosti", v katerem je navedena zaveza ponudnika, da bo v primeru, če bo izbran, predložil kopijo veljavne zavarovalne pogodbe. Glede na to, da bi si določila v posameznih obrazcih iz razpisne dokumentacije ponudniki lahko razlagali tudi tako, da zavarovalno pogodbo (ki bo izpolnjevala vse naročnikove zahteve iz razpisne dokumentacije) lahko predložijo tudi v roku 10 dni po sklenitvi pogodbe, je zavod zavzel stališče, da je treba skladno s prakso DKOM takšna določila razlagati in upoštevati na način, da so v korist ponudnikom. Glede na predhodno navedena dejstva, zavod meni, da ponudnika sploh ne bi bilo treba pozivati na dopolnitev ponudbe ter da ga je pozval v izogib morebitnim kasnejšim zapletom v fazi podpisovanja pogodbe. Zavod meni, da je ponudnik že z izjavo potrdil, da bo v primeru, da bo izbran kot najugodnejši ponudnik, predložil kopijo veljavne zavarovalne pogodbe in da s kasneje izdano in predloženo izjavo zavarovalnice svoje ponudbe oziroma volje ni spremenil, ampak je ponudbo v tem delu zgolj še enkrat potrdil oziroma pojasnil. Zavod zato dopolnitve ponudbe ni obravnaval kot predložitev dokazila, ki je nastalo po roku za oddajo ponudb in katerega obstoj ne bi bilo mogoče objektivno preveriti pred iztekom roka za predložitev ponudbe.

Iz razpisne dokumentacije izrecno izhaja, da mora ponudnik ponudbi priložiti tudi skenogram veljavne pogodbe ali izjavo zavarovalnice. Zavod je v razpisni dokumentaciji tudi navedel, da mora predloženo zavarovanje izpolnjevati vse pogoje, določene v razpisni dokumentaciji. Ker sprva predloženo dokazilo ni izpolnjevalo vseh razpisnih pogojev, je ponudnik v dopolnitvi ponudbe predložil izjavo zavarovalnice, ki bi sicer pomenila ustrezen in zadosten dokaz, vendar pa je bila izdana po roku za predložitev ponudb, kar pomeni, da na dan, ko je potekel rok za oddajo ponudb, sploh še ni obstajala, zaradi česar gre za nedovoljeno dopolnitev, ki je v nasprotju s petim odstavkom 89. člena ZJN-3.

4. Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze **Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije** za leto 2023, razen dela terjatev do zavezancev za neplačane prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje in z njimi povezanih neplačanih prihodkov ter nerazporejenih plačil dajatev, za katere je evidence vodila Finančna uprava Republike Slovenije, ter pravilnost poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2023. Računovodski izkazi Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije vključujejo bilanco stanja na dan 31. 12. 2023, izkaz prihodkov in odhodkov, izkaz računa finančnih terjatev in naložb ter izkaz računa financiranja za tedaj končano leto.

4.1 Mnenje o računovodskih izkazih

Pozitivno mnenje

Menimo, da revidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na dan 31. 12. 2023 ter prihodke in odhodke oziroma prejeme in izdatke za tedaj končano leto v skladu z Zakonom o računovodstvu.

4.2 Mnenje o pravilnosti poslovanja

Mnenje s pridržkom

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v letu 2023 ni posloval v skladu s predpisi in pogodbenimi določili v naslednjih primerih:

- v nasprotju z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju je napredoval javno uslužbenko, ki ni izpolnjevala pogojev za napredovanje, in ji zato izplačal za 1.617 EUR preveč – točka 3.1.1.a;
- v nasprotju z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju je 3 javnim uslužbencem obračunal dodatek za delovno dobo v prenizkem oziroma previsokem odstotku, v nasprotju z Uredbo o kriterijih za določitev višine položajnega dodatka za javne uslužbence pa je javnemu uslužbencu izplačal za 661 EUR preveč položajnega dodatka – točki 3.1.3.a in 3.1.2.a;
- zavod je pri obračunavanju povračil stroškov prevoza na delo in z dela zaradi neupravičenega priznavanja stroškov prevoza glede na določbe Aneksa h Kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji javnim uslužbencem povrnil za 1.025 EUR preveč povračil stroškov prevoza na delo in z dela – točki 3.1.4.a in 3.1.4.b;
- odločbe o priznanju pravice do povračila stroškov specialističnega in bolnišničnega zdravljenja in do nabave medicinskih pripomočkov in zdravil v tujini je izdajal več kot 2 meseca po prejemu vlog in izplačeval ostala povračila stroškov opravljenih zdravstvenih storitev in nabavljenih medicinskih pripomočkov v Sloveniji, ki niso temeljila na izdani odločbi in so bila izplačana pred izdajo obvestila o povračilu stroškov, kar ni v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku – točki 3.2.1.1.a in 3.2.1.2.a;
- v končnem obračunu za leto 2023 nekaterih zdravstvenih storitev ni obračunal v skladu z merili iz Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih

za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023, zato je izvajalcem priznal več oziroma manj zdravstvenih storitev, kot so bile opravljene v letu 2023, ter jim plačal 113.173 EUR premalo oziroma 19.276 EUR preveč in ni opravil ustreznih preveritev in zagotovil, da so bila vsa sredstva terciarne dejavnosti, namenjena raziskavam in razvoju, upravičeno izplačana ter ni obvestil Ministrstva za zdravje o začasnem prevzemu programa – točke 3.2.2.1.a, 3.2.2.1.b, 3.2.2.1.c, 3.2.2.1.d, 3.2.2.1.e in 3.2.2.1.f;

- pri nabavi storitev in osnovnih sredstev v vrednosti najmanj 506.419 EUR ni ravnal v skladu s predpisi o javnem naročanju – točke 3.3.1.1.a, 3.3.1.1.b, 3.3.1.1.c, 3.3.1.1.d in 3.3.2.a;
- v nasprotju z Zakonom o javnih uslužbencih je obremenil javna sredstva in zaposlenim zagotovil pravice v skupni vrednosti 12.325 EUR, ki nimajo podlage v relevantnih predpisih – točka 3.3.1.2.a.

5. Priporočila

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije priporočamo, naj:

- aktivno pristopi k pregledu načina določanja priprave predloga kalkulacije cen zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege s ciljem oceniti ustreznost določanja kalkulativnih elementov teh cen, in sicer stroškov dela, materialnih stroškov, amortizacije in drugih stroškov, prouči in utemelji naj tudi upoštevanje oziroma neupoštevanje morebitnih predlogov zunanjih in notranjih predlagateljev ter pristopi k določitvi realnih predlogov cen storitev zdravstvene nege I, II in III ter najzahtevnejše zdravstvene nege, ki bodo temeljili na podrobnejši specifikaciji vsakega kalkulativnega elementa cene.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije,
2. Državnemu zboru Republike Slovenije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si